

ONDERZOEK BENODIGDE TIJD PER GEZIN VOOR DE JEUGDBESCHERMING

KLANT
KENMERK
AUTEURS
DATUM
VERSIE

Jeugdzorg Nederland
MB/jve002846
Maarten Batterink, Wouter Jongebreuer en Annemarijn Onstenk
1 maart 2022
Definitief

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
1.1	Achtergrond en aanleiding	3
1.2	Doelstelling	3
1.3	Aanpak	3
1.4	Noties vooraf(gaand) aan het onderzoek	5
1.5	Leeswijzer	5
2	Factoren van invloed op benodigde tijd	6
2.1	Complexe scheidingen in de jeugdbescherming	6
2.2	Mondigheid en betrokkenheid van de ouders	7
2.3	Meer afstemming noodzakelijk en hogere administratieve last door decentraal stelsel	8
2.4	Wachttijsten bij aanbieders	9
2.5	Personeelstekorten en verloop	10
2.6	Veranderingen in de eigen organisatie	11
2.7	Interne ondersteuning onder druk	12
2.8	Visie op jeugdbescherming is doorontwikkeld en de maatschappelijke opgave breder geworden	12
2.9	Juridisering/vaker advocatuur betrokken	13
2.10	Privacy	14
2.11	Tijdbesparende factoren	14
3	Benodigde tijd per kind of gezin	16
3.1	Inleiding	16
3.2	De beginfase	17
3.3	De middenfase	18
3.4	Eindfase	19
3.5	Wat betekent dit voor het werk van de jeugdbeschermer?	21
4	Conclusies, beschouwing en aanbevelingen	23
4.1	Beantwoording van de onderzoeksvragen	23
4.2	Huidige schattingen voor benodigde tijd zijn geen maatstaf bij een goed functionerend stelsel	24
4.3	Er zijn factoren structureel van aard en vragen structureel meer tijd van de jeugdbeschermer	26
4.4	Geen een-op-een doorvertaling van benodigde tijd naar maximale caseload voor jeugdbeschermers	27
4.5	Wat te doen met de inzichten uit dit onderzoek (aanbevelingen)	28
A.	Nadere verantwoording	29
A.1	Betrokken experts	29
A.2	Betrokken jeugdbeschermers	29

1 Inleiding

In dit hoofdstuk leiden we het onderzoek in met achtergrond, aanleiding en doestelling van het onderzoek, en de aanpak die we hebben gevolgd. Ook geven we enkele noties vooraf om de bevindingen, conclusies en aanbevelingen die uit dit onderzoek volgen beter te kunnen duiden.

1.1 Achtergrond en aanleiding

Al langere tijd is de ervaring en het gevoel bij jeugdbeschermers dat de uitvoering van een jeugdbeschermingstraject (conform de gestelde kwaliteitseisen) meer inspanning vraagt dan voorheen en dan beschikbaar is. De aannames ten aanzien van de caseload, die zijn gedaan in een verleden en een andere context, en die worden gebruikt in de huidige (onderbouwing van) kostprijs en tarieven, passen gevoelsmatig niet bij de huidige situatie. Het werk van de jeugdbeschermers (de uitvoerend medewerker van de gecertificeerde instelling) staat al geruime tijd enorm onder druk, met enorme uitval tot gevolg. Nu is er bij de Gecertificeerde Instellingen (hierna: GI's) en Jeugdzorg Nederland een behoefte aan een onderzoek naar de factoren die van invloed zijn op de tijdsbesteding van de jeugdbeschermers per gezin en/of kind en om na te gaan of 'het gevoel' dat trajecten complexer en bewerklijker zijn geworden, kan worden bevestigd en onderbouwd.

1.2 Doelstelling

Doelstelling van het onderzoek is om in beeld te brengen welke factoren van invloed zijn op de tijdsbesteding van de jeugdbeschermers voor de cliënt, de mate waarin deze aan de orde zijn en welke invloed dit heeft op de tijd die de jeugdbeschermers voor een gezin nodig heeft. Van belang hierbij is een goede onderbouwing van de gevonden relaties en effecten, primair met een kwalitatieve insteek.

Om deze doelstelling te bereiken, zijn de volgende stappen in het onderzoek gevolgd. Allereerst gaat het om het inzichtelijk maken van de 'incidentie' van bepaalde factoren die verzwarend of verlichtend werken in de tijdsbesteding van de jeugdbeschermers. Vervolgens is het nodig om vast te stellen wat (normatief) wenselijk zou zijn qua tijdsbesteding voor een gezin en om dit af te zetten tegen de huidige (dagelijkse) praktijk van de jeugdbeschermers (in brede zin). Puur kijken naar de huidige tijdsbesteding (bijvoorbeeld middels een tijdschrijfonderzoek) is niet voldoende, omdat de verwachting is dat de jeugdbeschermers in de dagelijkse praktijk 'de tering naar de nering' zetten en zo goed mogelijk de balans tussen de benodigde inzet en de beschikbare tijd zoeken. Ten slotte is het nodig om de relatie tussen de verzwarende (en verlichtende) factoren en de benodigde tijdsbesteding voor een gezin te onderbouwen. Vervolgens, secundair dus, maken we vanuit deze benodigde tijd per gezin de vertaling naar wat dit betekent voor het werk van de jeugdbeschermers.

De volgende onderzoeksvragen zijn de leidraad voor dit onderzoek:

1. Welke factoren zijn van invloed op de tijdsbesteding van de jeugdbeschermers per gezin?
2. Op welke manier en in welke mate zijn deze factoren van invloed op de tijdsbesteding van jeugdbeschermers?
3. Welke tijdsbesteding per cliënt zou passend zijn, gegeven de verzwarende factoren en het gewenste kwaliteitsniveau?

1.3 Aanpak

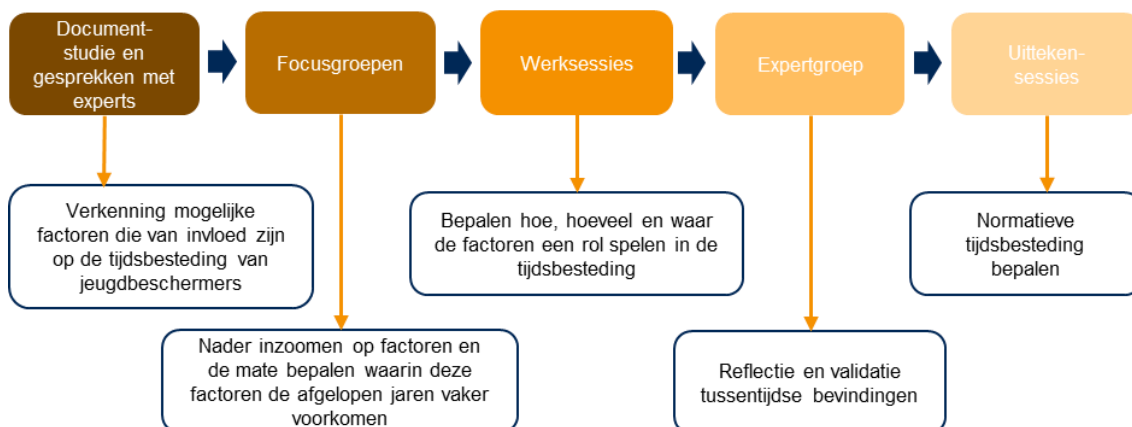
Voor dit onderzoek is bewust een kwalitatieve onderzoeks aanpak gekozen. Zoals eerder aangegeven was en is een kwantitatief (tijdschrijf) onderzoek niet opportuun, omdat het doel niet is om de huidige tijdsbesteding in kaart te brengen, maar de benodigde tijd om het werk als jeugdbeschermers goed te kunnen doen. Het zwaartepunt van het

onderzoek lag in sessies met jeugdbeschermers waarin zij op basis van hun ervaringen met het werk als jeugdbeschermer input hebben gegeven. In totaal hebben wij sessies gehouden in drie rondes, waarbij bij elke ronde het doel en de insteek anders was:

- Focusgroepen met als doel om de belangrijkste factoren te identificeren die van invloed zijn op de huidige tijdsbesteding in hun werk als jeugdbeschermer (in totaal drie focusgroepen);
- Werksessies waarin is uitgewerkt op welke manier de geïdentificeerde factoren een rol spelen in de tijdsbesteding en hoe groot de impact van de factoren is op de tijdsbesteding (in totaal twee werksessies);
- Uittekensessies waarin, gegeven alle inzichten uit de eerdere sessies, is uitgewerkt wat de benodigde tijd is gegeven het gewenste kwaliteitsniveau (in totaal twee uittekensessies).

In totaal zijn 31 jeugdbeschermers van twaalf verschillende gecertificeerde instellingen via de verschillende sessies betrokken geweest. Daarmee hebben wij een goed en divers beeld kunnen ophalen van de ervaringen en inzichten van jeugdbeschermers en van de zwaartepunten met betrekking tot de factoren en de benodigde tijd. Het perspectief van de jeugdbeschermer staat hiermee centraal in dit onderzoek. We wilden juist henzelf aan het woord laten, omdat zij immers het beste zicht hebben op het werk dat zij zelf uitvoeren. Uiteraard hebben wij als onafhankelijke onderzoekers doorgevraagd op wat zij naar voren brachten en zo de bevindingen verdiept en gevalideerd. En ten slotte hebben wij zelf de vertaling gemaakt van de inschattingen van de jeugdbeschermers naar de benodigde tijdsbesteding per gezin en deze getoetst bij de betrokken jeugdbeschermers in de derde ronde. Dus samengevat: dit onderzoek beschrijft het perspectief van de jeugdbeschermer in de vorm van een kwalitatief onderzoek, dat vervolgens een goede basis heeft geboden voor een onderbouwde inschatting van de benodigde tijd per gezin.

Naast deze sessies met jeugdbeschermers hebben wij een expertgroep bij het onderzoek betrokken (zie bijlage voor de samenstelling van deze expertgroep). De experts zijn aan het begin van dit onderzoek individueel geïnterviewd om te inventariseren welke factoren van belang kunnen zijn en wat hierin een handige ordening kan zijn. Daarnaast hebben deze experts tijdens een sessie een reflectie gegeven op de tussentijdse bevindingen (na de werksessies). Tot slot hebben de experts meegelezen met de rapportage. De onderzoekers hebben de adviezen en suggesties van de experts ter harte genomen en meegenomen in de rapportage. De formulering van de resultaten en conclusies uit dit onderzoek zijn vanzelfsprekend de verantwoordelijkheid van ons als onafhankelijke onderzoekers en niet van deze experts.

Figuur 1. Schematische weergave van de aanpak op hoofdlijnen

In het onderzoek zijn we zoveel mogelijk uitgegaan van de (context van de) jeugdbescherming ten tijde van het onderzoek. We hebben om een vergelijking te maken geen exact moment in het verleden gekozen, maar hebben in de sessies wel altijd doorgevraagd ten opzichte van wat of wanneer een vergelijking wordt gemaakt. In de sessies maakten jeugdbeschermers vaak de vergelijking met de situatie van vlak vóór de decentralisatie van de jeugdzorg.

We hebben in het onderzoek rekening gehouden met verschillende werkwijzen en oriëntaties van de verschillende GI's. Het uitgangspunt is echter hetzelfde, namelijk een ondertoezichtstellingstraject. En we zijn uitgegaan van de jeugdbeschermer (gezinsvoogd) als casemanager, expliciet niet als hulpverlener (hoewel er momenteel een pilot is waarin één jeugdprofessional zowel de rol als jeugdbeschermer vervult, als hulp verleent). Ervaren knelpunten verschillen ook van GI tot GI en van jeugdbeschermer tot jeugdbeschermer.

1.4 Noties vooraf(gaand) aan het onderzoek

De jeugdbescherming (het werk dat wordt uitgevoerd door jeugdbeschermers) en de jeugdbeschermingsketen kan worden gezien als een (belangrijk) onderdeel van het totale 'systeem' van de jeugdzorg. Het werk van jeugdbeschermers wordt dan ook sterk beïnvloed door het werk van anderen in de keten/het systeem. In het systeem zijn veel verschillende organisaties en professionals betrokken. We kunnen gerust spreken van een grote versnippering van taken en werkzaamheden van professionals, die sinds de decentralisatie in 2015 alleen maar groter is geworden omdat er een groter aantal partijen betrokken is. De jeugdbeschermer is meer een 'casemanager' geworden die verantwoordelijk is voor de veiligheid van het kind in het gezin, maar daarin nog meer dan voorheen afhankelijk is van andere professionals en organisaties.

Voor het behalen van resultaten is de jeugdbeschermer mede afhankelijk van het werk van en de samenwerking met andere partijen in de keten, zoals de lokale (wijk)teams van de gemeente, Veilig Thuis, de Raad voor de Kinderbescherming, de kinderrechtshouders en jeugdhulpaanbieders. De tijd die jeugdbeschermers nodig hebben om hun werk goed te doen, wordt bijvoorbeeld beïnvloed door de tijd die het kost om passende hulp te vinden. Door wachtlijstproblematiek in de jeugdhulp duurt het soms ongewenst lang voordat hulp in het gezin ingezet kan worden, waardoor een jeugdbeschermer meer tijd moet besteden aan het vinden van passende hulp. Oftewel, als er knelpunten elders in het systeem spelen, heeft dat ook gevolgen voor het werk van de jeugdbeschermer.

Tegelijkertijd hebben specifieke knelpunten in de jeugdbescherming en bij GI's zelf ook invloed op de benodigde tijd. Zo is er momenteel veel verloop onder het personeel van GI's, waardoor er veel wisselingen zijn van jeugdbeschermers bij een gezin waarbij een ondertoezichtstelling (hierna: OTS) is uitgesproken. Elke nieuwe jeugdbeschermer moet zich weer inwerken in een casus en contact maken met het gezin. Dat kost tijd voor overdracht. En de tijd die nodig is om nieuwe jeugdbeschermers te begeleiden staat onder druk.

Dit onderzoek richt zich op het maken van een reële schatting van de benodigde tijd voor jeugdbeschermers en daarmee op het oplossen van een actueel en specifiek knelpunt in de huidige jeugdbeschermingsketen, namelijk dat jeugdbeschermers te weinig tijd hebben om hun werk goed te doen. Door (uiteindelijk) dit specifieke knelpunt weg te nemen, worden de achterliggende knelpunten echter niet opgelost. Wij gaan met dit onderzoek bij het schatten van de benodigde tijd uit van de huidige situatie, waarin verschillende knelpunten spelen. Dit kan worden gezien als een soort 'acceptatie' van de huidige achterliggende knelpunten, maar dat is zeker niet de bedoeling van dit onderzoek. We weten ook dat de huidige achterliggende knelpunten niet van het ene op het andere moment worden opgelost, waardoor we voor dit moment de huidige situatie toch als uitgangspunt nemen. Er is tegelijkertijd een aantal aanbevelingen te bedenken waardoor, wanneer ze zijn opgevolgd dan wel wanneer de achterliggende knelpunten zijn opgelost, jeugdbeschermers aan minder tijd genoeg zullen hebben. In het conclusiehoofdstuk hebben we hier aandacht voor.

1.5 Leeswijzer

Dit hoofdstuk geeft een korte introductie van het onderzoek. In hoofdstuk 2 gaan we in op de tien belangrijkste factoren die van invloed zijn op de benodigde tijd voor jeugdbeschermers (beantwoording van onderzoeksvraag 1 en 2). In hoofdstuk drie maken we de vertaling naar de benodigde tijd voor jeugdbeschermers om hun werk goed te kunnen doen (beantwoording onderzoeksvraag 3). In hoofdstuk 4 geven we ten slotte een nadere duiding op de bevindingen van dit onderzoek.

2 Factoren van invloed op benodigde tijd

Inleiding

In dit hoofdstuk beschrijven we de factoren die het sterkst van invloed zijn op in dit onderzoek. Wij komen op tien factoren die we clusteren onder vier thema's. We geven per factor een toelichting en beschrijven we op welke manier deze factor van invloed is op de tijdsbesteding van jeugdbeschermers. De clustering van factoren is gemaakt op basis van de thema's en niet op basis van de mate van impact. De indeling begint dus niet per se met de belangrijkste (categorie met) factoren. We gaan hierbij ook in op wisselwerking tussen verschillende factoren. Waar mogelijk geven we op basis van de ervaringen van jeugdbeschermers een schatting van de impact qua tijdsbesteding.

Maatschappelijke factoren

2.1 Complexe scheidingen in de jeugdbescherming

Jeugdbeschermers hebben te maken met een maatschappelijke trend dat bij scheidingen tussen ouders, beide ouders meer betrokken worden of zijn, in plaats van dat één ouder op meer afstand gezet werd. Gezamenlijk gezag en co-ouderschap zijn de afgelopen jaren het uitgangspunt en daarmee meer vanzelfsprekend geworden. Deze trend, dat ouders meer betrokken zijn, is positief. Tegelijkertijd maakt dit het speelveld voor jeugdbeschermer bij een OTS complexer. Er zijn in dat geval namelijk twee ouders waarmee zij zaken apart moeten afstemmen en overleggen, in plaats van dat er één ouder het aanspreekpunt is. Bovendien hebben de jeugdbeschermers soms het gevoel dat ze fungeren als een spreekbuis van de ene ouder naar de andere ouder. Zij staan in die zin soms tussen de twee ouders in, waarbij emoties vaak hoog oplopen. Vanwege de emotionele context zijn ouders in een complexe scheiding, volgens de jeugdbeschermers, vaker geneigd om een klacht in te dienen en worden soms alle mogelijkheden om een klacht in te dienen benut. Zowel klachtprocedures van de eigen organisatie als die van de SKJ worden hiervoor ingezet. Een bijkomende complicerende factor hierbij is de privacywetgeving. Deze is van invloed op de tijdsbesteding van een jeugdbeschermers wanneer ouders in een complexe scheiding dossiers opvragen. Dit betekent namelijk dat er passages in het dossier moeten worden afgeschermd, omdat de gescheiden ouders als twee partijen worden gezien. Bij grote dossiers kost dit erg veel tijd.

Door de meer complexe scheidingscasussen in de jeugdbescherming, de moeilijkheid om met twee partijen te moeten afstemmen, het vaker voorkomen van klachten et cetera, zijn dergelijke casussen voor jeugdbeschermers naar eigen zeggen een stuk ingewikkelder en tijdsintensief. Jeugdbeschermers geven aan dat tot zo'n vijf jaar geleden minder ervaren werkers om deze reden geen complexe scheidingen toegewezen kregen. Tegenwoordig is dit anders en krijgen ook onervaren jeugdbeschermers (noodgedwongen) met deze casussen te maken (door de hoge caseload, personeelstekort en -verloop). Doordat zij minder ervaring hebben met dergelijke complexe casussen, moeten zij **het wiel op veel vlakken opnieuw uitvinden**, wat veel tijd kost in vergelijking tot de tijd die meer ervaren jeugdbeschermers nodig hebben.

Vanuit het perspectief van de jeugdbeschermers komen zij in beeld op het moment waarop de situatie in gezinnen, waarin scheidingsproblematiek aan de orde is, (soms) al te ver is geëscaleerd. Er is vaak al veel hulp ingezet in het gezin, welke niet effectief is gebleken. Daardoor blijven er voor de jeugdbeschermers minder mogelijkheden over om effectief resultaten te boeken, maar waar de jeugdbeschermers toch met de situaties aan de slag moeten. Daarbij geven de jeugdbeschermers aan op het moment dat zij betrokken worden er voor hun gevoel vaak alleen voor te staan,

terwijl ook andere organisaties nodig zijn om resultaten te kunnen boeken. Vooral in het geval er ook problematiek bij de ouder(s) speelt, zoals bij complexe scheidingen, is dit het geval.

Hoewel het aantal (echt)scheidingen in Nederland de afgelopen jaren niet is toegenomen, geven de jeugdbeschermers aan tegenwoordig aanzienlijk meer complexe scheidingen in de caseload te hebben dan voorheen, omdat de minder complexe casussen in het lokaal team van de gemeente worden opgepakt. Bij 'eenvoudige casussen' wordt er minder vaak OTS opgelegd. Dit preventieve deel van de jeugdzorg wordt in plaats van door de GI's juist vaker door de lokale teams opgepakt, wat volgens de jeugdbeschermers op zichzelf een positieve ontwikkeling is. De casussen die 'overblijven' voor de jeugdbescherming zijn daarmee gemiddeld genomen wel per definitie zwaarder en complexer dan voorheen, waardoor de hele casemix gemiddeld genomen qua problematiek zwaarder is geworden.

a. Bij welke onderdelen van het werk kost het meer tijd?

Wanneer we kijken op welke onderdelen de factor 'complexe scheidingen' van invloed is, maken we het volgende op:

- i. De factor 'complexe scheidingen' is op veel onderdelen van invloed: van intake/overdracht tot het maken van een gezinsplan, contact met de ouders en contact met het netwerk. Het gaat vooral om extra afstemmomenten. Jeugdbeschermers noemen vaak dat het gaat om dubbel zoveel afstemming (en soms wordt er een tweede jeugdbeschermer ingezet);
- ii. Specifiek wordt ook genoemd dat er soms lang gewacht moet worden op een plek bij een omgangshuis, tot die tijd zijn jeugdbeschermers soms wekelijks extra tijd kwijt om omgang te accommoderen;
- iii. Er gaat veel tijd zitten in het afhandelen van de klachten die vaker bij complexe scheidingen voorkomen;
- iv. Er worden vaker zittingen geïnitieerd vanuit de ouders. Ook steeds vaker moeten jeugdbeschermers op zitting komen als informant.

b. Hoeveel extra tijd kost dit (op basis van een schatting van jeugdbeschermers)?

- i. In totaliteit schatten jeugdbeschermers dat twee à drie keer zoveel tijd nodig is voor dit soort casussen in vergelijking met casussen zonder complexe scheiding;
- ii. Een zitting bij een complexe scheiding kost twee dagen voor het verweerschrift. De voorbereiding en zitting zelf kost ook nog eens een dag;
- i. Een zitting die is geïnitieerd door de ouders kost snel vijftien uur (de zitting zelf duurt twee uur, rest is voorbereiding).

Uit de uitvraag die we hebben gedaan onder jeugdbeschermers, bleek dat zij gemiddeld genomen in zo'n 60% van hun casussen te maken hebben met complexe echtscheidingsproblematiek. Niet alle GI's hebben in dezelfde mate te maken met complexe echtscheidingsproblematiek. Zo gaven respondenten uit de William Schrikker Stichting aan minder met deze factor te maken te hebben.

2.2 Mondigheid en betrokkenheid van de ouders

Er vindt een positieve ontwikkeling plaats waarbij de ouders van kinderen met een jeugdbeschermingsmaatregel meer betrokken zijn en mondiger worden, waardoor zij steeds beter en meer opkomen voor hun belangen, onder andere doordat ouders steeds vaker een hoger opleidingsniveau hebben (vooral bij de complexe scheidingscasussen). Echter, voor jeugdbeschermers betekent dit dat ouders vaker in mindere mate kunnen vinden in het advies of besluit van de jeugdbeschermers. Ouders grijpen volgens jeugdbeschermers steeds meer middelen aan om voor hun belang op te komen, waaronder de mogelijkheden die er zijn om een **klacht** in te dienen. Het gaat soms om veel klachten vanuit een enkele ouder of gezin. Jeugdbeschermers moeten op al deze klachten acteren, daar gaat soms erg veel tijd in zitten. Een klacht kan op verschillende niveaus worden ingediend, wat telkens opnieuw werk oplevert voor de jeugdbeschermer. Zo kan er eerst sprake zijn van bemiddeling, waarna er vervolgens een interne klacht kan worden ingediend. Dit kan daarna nog gevolgd worden door een klacht bij een externe klachtencommissie, de lokale kinderombudsman, de landelijke ombudsman of bij het SKH (tuchtrecht). Daarnaast is er ook nog de mogelijkheid dat ouders of personen uit het netwerk een klacht bij de gemeente indienen. Leidinggevend worden vaak betrokken bij

alle voorgenoemde procedures om mee te denken. Bovenstaande geeft het beeld van een soort escalatieladder, maar het gebeurt geregeld dat er klachten op verschillende niveaus tegelijkertijd spelen.

Jeugdbeschermers zijn zich goed bewust van de mogelijkheden die ouders hebben om klachten in te dienen. Dit heeft ook een impact op het reguliere werk, voordat er sprake is van een klacht, omdat jeugdbeschermers als het ware extra bezig zijn met het voorkomen van klachten. Deze alertheid bij jeugdbeschermers wordt volgens hen eveneens gevoed door de opkomst van social media. Vertrouwelijke informatie wordt soms door ouders gedeeld op fora, in facebookgroepen, et cetera waarbij de jeugdbeschermers soms persoonlijk (met naam en toenaam) worden aangevallen. Jeugdbeschermers moeten hierdoor extra letten op wat ze zeggen en wat ze schrijven in een e-mail, zij maken vaker allerlei afwegingen hierin, wat extra tijd kost. Dit punt speelt ook in relatie tot de **toegenomen juridisering**. Naast dat jeugdbeschermers aangeven dat klachtenprocedures vaker voorkomen, noemen zij ook dat mede door de mondigheid van ouders er meer en sneller gecommuniceerd wordt door en met ouders. In plaats van een wekelijkse cyclus van communicatie met een gezin, is er steeds meer sprake van een dagelijkse cyclus of zelfs meerdere cycli op een dag. Elk communicatiemoment vraagt om tijd van de jeugdbeschermer. Jeugdbeschermers geven aan dat het soms niet meer bij te houden is. Maar wachten met een reactie leidt steeds vaker en sneller tot ontevreden ouders en versterkt de kans op klachten, zo is de ervaring van jeugdbeschermers. Jeugdbeschermers lopen daardoor voor hun gevoel steeds vaker achter feiten aan.

a. Bij welke onderdelen van het werk kost het meer tijd?

Zoals hierboven beschreven is de factor 'mondigheid en betrokkenheid van de ouders' van invloed op het werk van de jeugdbeschermer. Wanneer we kijken op welke onderdelen de factor 'mondigheid van de ouders' van invloed is, maken we het volgende op:

- i. De mondigheid en betrokkenheid van ouders is van invloed op de fase waarin het gezinsplan wordt opgesteld. Jeugdbeschermers geven bijvoorbeeld aan dat naar schatting de helft van de ouders ontevreden is over de uitkomsten van het raadsonderzoek;
- ii. De mondigheid en betrokkenheid van de ouders is ook van invloed in het contact met ouders en in contact met het netwerk ervaren de jeugdbeschermers. Er vinden steeds vaker discussies plaats die extra tijd kosten;
- iii. In de afstemming met ketenpartners (maar ook de afstemming met ouders (uitleg over mogelijke hulp, wachtlijsten et cetera)), bijvoorbeeld over in te zetten hulp, leidt de mondigheid en betrokkenheid van ouders tot meer gesprekken en discussies en dus tot een grotere tijdsbesteding;
- iv. Mondigheid van ouders zorgt ervoor dat zij vaker in hoger beroep gaan na een zitting. Jeugdbeschermers krijgen hier nu zeker één keer per jaar mee te maken, waarbij ze dit voorheen bijna nooit hadden.

b. Hoeveel extra tijd kost dit (op basis van een schatting van jeugdbeschermers)?

- i. Het afhandelen van een SKJ-klacht kost volgens jeugdbeschermers twintig tot veertig uur;
- ii. Interne klachtprocedures kosten naar schatting twee à drie dagen;
 - Een simpele enkelvoudige klacht kost gemiddeld vier uur;
 - Een klacht met meerdere aspecten kost gemiddeld twee dagen.
- iii. De afstemming met ouders en het netwerk is moeilijk te kwantificeren.

Veranderingen in het stelsel/functioneren van het stelsel

2.3 Meer afstemming noodzakelijk en hogere administratieve last door decentraal stelsel

Het zorglandschap is na de decentralisatie in 2015 veranderd. Er zijn voornamelijk partijen bij gekomen in de keten, zoals gemeenten, Veilig Thuis en (nieuwe) aanbieders. Het veld is daarmee meer versnipperd geraakt. Daarbij is in de Jeugdwet vastgelegd dat jeugdbeschermers geen jeugdhulp verlenen (artikel 3.2) en daarnaast dat de jeugdbeschermer met de gemeente overlegt indien er jeugdhulp moet worden ingezet (artikel 3.5). Voor het aanpakken van de problematiek die binnen een gezin waar een jeugdbeschermingsmaatregel aan de orde is, is de gezamenlijke inzet van verschillende partijen nodig. Dat er tegenwoordig meer partijen zijn, betekent eveneens dat er meer personen

betrokken zijn bij een casus of gezin. Tussen al deze betrokken partijen is meer overdracht en afstemming nodig. Door het grotere aantal partijen, is de tijd die besteed wordt aan afstemming toegenomen. Jeugdbeschermers ervaren dat het in deze context extra lastig is (en extra afstemming vraagt) wanneer zij maatwerk willen inzetten, in plaats van uit te gaan van aanbod vanuit een product (wanneer dit beter past bij de behoefte en het gewenste resultaat voor het kind).

Jeugdbeschermers geven aan geregeld te ervaren dat een goede samenwerking ontbreekt, dat er veel langs elkaar heen wordt gewerkt, of dat er naar elkaar wordt gekeken/op elkaar wordt gewacht. Jeugdbeschermers geven bijvoorbeeld aan dat het lokale team haar handen van een casus aftrekt zodra er een ondertoezichtstelling wordt ingezet (ervaring jeugdbeschermers). De administratie over lopende zaken als pgb, beschikkingen, et cetera komt vervolgens ook nog op het bordje van de jeugdbeschermer.

Door de decentralisatie is het volgens jeugdbeschermers, met name ambulante, zorgaanbod meer versnipperd dan voorheen. Het kost extra tijd om uit te zoeken waar een gemeente wel of geen contracten mee heeft. **Veel afstemming en overleg gaat zitten in de financiële kant**, als de jeugdbeschermer bepaalde zorg wenst maar deze niet bij de gecontracteerde aanbieders beschikbaar is of niet op de manier waarop de jeugdbeschermer deze wenst. Door de **wachlijsten** die jeugdbeschermers vooral ervaren bij jeugdhulp met verblijf, komt het nu vaker voor dat je bij meer aanbieders moet aankloppen voordat een cliënt wordt geaccepteerd. Elke keer moet de jeugdbeschermer weer opnieuw beginnen met een aanmeldformulier en een intakegesprek. Jeugdbeschermers geven daarnaast aan dat zij bij een intake of overdracht tegenwoordig te maken hebben met meerdere vragenlijsten. Waar het voorheen ging om het invullen van één vragenlijst, moeten ze tegenwoordig vijf verschillende lijsten invullen. Er bestaat geen uniform formulier of document dat voor alle aanbieders gebruikt kan worden. Bovendien hebben de jeugdbeschermers de ervaring dat het **formulier en aanmeldprocedure regelmatig verandert**. Daarnaast werken gemeenten vaak met arrangementen, die ook nog eens jaarlijks kunnen veranderen. Jeugdbeschermers zijn dan extra tijd kwijt om uit te zoeken welk arrangement ingezet kan worden, wat daar wel en niet onder kan worden ingezet.

a. **Bij welke onderdelen van het werk kost het meer tijd?**

- i. Bij de intake of overdracht hebben jeugdbeschermers te maken met meerdere vragenlijsten;
- ii. Het inzetten van specifiek aanbod of maatwerk;
- iii. Jeugdbeschermers moeten bij alle aanbieders waar zij aankloppen een (nieuw) aanmeldformulier invullen;
- iv. Er moet meer worden afgestemd met ketenpartners, informatie moet worden opgehaald en jeugdbeschermers moeten vaker uitleggen wie zij zijn en wat de verantwoordelijkheden zijn (bijvoorbeeld bij een OTS).

b. **Hoeveel extra tijd kost dit (op basis van een schatting van jeugdbeschermers)?**

- i. Het invullen van de vragenlijsten kost 20% tot 100% meer tijd ten opzichte de situatie waar er maar één vragenlijst ingevuld moest worden;
- ii. Het realiseren van maatwerk of specifiek aanbod kost tegenwoordig door het versnipperde zorglandschap gemiddeld een uur per week extra per gezin;
- iii. Het invullen van aanmeldformulieren bij verschillende aanbieders zorgen voor een dubbele of drievoudige tijd te opzichte van een situatie waarin het aanmelden bij één aanbieder volstaat;
- iv. Er is een verdubbeling in de tijd per casus door de afstemming met ketenpartners. Deze verdubbeling geldt volgens jeugdbeschermers ten opzichte van de situatie voor de decentralisatie.

2.4 **Wachlijsten bij aanbieders**

Jeugdbeschermers zijn verantwoordelijk voor het vaststellen van de benodigde hulp en zijn bevoegd om een verwijzing jeugdhulp te doen. Zij zijn echter afhankelijk van het aanbod van de betreffende gemeente en wordt ook geacht hiertoe met de gemeente af te stemmen. Jeugdbeschermers geven aan vaak te maken te hebben met wachlijsten voor de in te zetten hulpverlening. Jeugdbeschermers moeten daardoor vaak meerdere pogingen bij meerdere aanbieders doen om iemand te kunnen plaatsen, waardoor ze dubbel werk aan het doen zijn. Een jeugdbeschermer is lang bezig met

zoeken naar een plek. Elke keer moeten zij weer opnieuw beginnen met een **aanmeldformulier** en een intakegesprek (zie ook het vorige punt). Jeugdbeschermers ervaren het als 'geleurd' en het geeft veel onzekerheid. Jeugdbeschermers geven aan ook steeds vaker buiten de eigen regio een plek te moeten zoeken. Dit, in combinatie met de afspraken en contracten van de gemeente die er soms niet zijn of niet voldoende zijn, kost hen naar eigen zeggen extra veel tijd. Door de wachtlijsten is het ook steeds vaker het geval dat er overbruggingszorg moet worden ingezet. Ook dat moet weer georganiseerd worden (extra handelingen, extra tijd). Door de lange wachtlijsten en al het 'geleurd', ervaren de jeugdbeschermers ook dat **ouders** gedemotiveerd raken. Jeugdbeschermers moeten daardoor extra moeite doen om hen aangehaakt te houden. Een neveneffect van de wachtlijsten en het gebrek aan geschikte plekken voor verblijf, is dat er vaker (noodgedwongen) genoegen genomen moet worden met een suboptimale plek of een oplossing die niet duurzaam is. De kans is dan groot dat deze oplossing na een aantal maanden/jaren toch niet goed werkt. Problematiek kan verergerd zijn, er is uitval en er moet weer opnieuw een plek gevonden worden.

Tegenwoordig ervaren de jeugdbeschermers dat er vaker sprake is van wachtlijsten dan voorheen. Dit hangt volgens hen samen met het feit dat vooral sinds de decentralisatie bepaalde voorzieningen zijn verdwenen. Het direct kunnen plaatsen van een kind of jeugdige op de meest geschikte plek is tegenwoordig een grote opgave.

- a. **Bij welke onderdelen van het werk kost het meer tijd?**
 - i. Wachtlijsten zorgen voor een vertraging in de intake;
 - ii. Het vinden van passende hulp vraagt om veel informeren bij jeugdhulpaanbieders, het invullen van veel aanmeldformulieren en het houden van veel intakes;
 - iii. Wanneer er nog geen passende hulp is, houden jeugdbeschermers 'een vinger aan de pols' (huisbezoeken en contact met het netwerk en ketenpartners).
- b. **Hoeveel extra tijd kost dit (op basis van een schatting van jeugdbeschermers)?**
 - i. Het vinden van passende hulp kost *overall* gemiddeld vier keer zoveel tijd in verhouding tot voor 2015, toen er meer passend aanbod beschikbaar was en wachttijden te overzien waren;
 - ii. Het kost twee uur per week per gezin extra zolang er nog geen hulpverlening is.

2.5 Personeelstekorten en verloop

Binnen de jeugdbescherming is er sprake van veel verloop van personeel. Door het weggaan van collega's, krijgen jeugdbeschermers reeds lopende casussen waarbij ze nog niet betrokken waren. Ze moeten hierop inwerken en kennis maken met alle betrokkenen. Er is dan sprake van dubbel werk wat niet altijd te voorkomen is bij een wisseling. Een jeugdbeschermer die langere tijd bij het gezin betrokken is, kan doorgaans beter voortbouwen op het eerdere werk dat al is verricht dan een nieuwe jeugdbeschermer. De vraag die hierbij ook speelt is of er niet te veel opnieuw wordt gedaan door jeugdbeschermers. Als jeugdbeschermers een nieuwe casus hebben, hebben ze soms de neiging om veel stappen opnieuw te doen en zelf onderzoek te doen, in plaats van op het dossier te vertrouwen. Tegelijkertijd is het voor het resultaat van groot belang dat de jeugdbeschermer die de casus overneemt ook een goed contact opbouwt met de ouders.

Ook de ouders hebben last van deze wisselingen van de jeugdbeschermers. Dit komt soms meerdere keren voor bij een gezin waar een OTS speelt. Jeugdbeschermers ervaren dat ouders zichzelf dan in bescherming nemen, afhaken in het traject en minder willen investeren in de relatie met de jeugdbeschermer, waardoor het werk van de jeugdbeschermer minder effectief is en men langer bezig is. Ook ervaren jeugdbeschermers soms veel verloop van professionals bij andere (zorg)organisaties. Dit betekent ook aanpassen voor de ouders, maar ook voor de hulpverlening (relatie op bouwen kost meer tijd en lukt minder goed, vaker het verhaal weer vertellen, et cetera). Naast het verloop van personeel, heeft de jeugdbeschermingsketen ook te maken met personeelstekorten. Jeugdbeschermers geven aan dat er te weinig jeugdbeschermers zijn om alle jeugdigen en gezinnen goed te kunnen helpen. Door het personeelstekort wordt de druk op jeugdbeschermers hoog, waardoor zij in sommige gevallen afzien van het werk als jeugdbeschermer, waardoor vervolgens het personeelstekort ook weer groter wordt. Kortom: er is sprake van een vicieuze cirkel.

Jeugdbeschermers benoemen dat het verloop en uitval onder jeugdbeschermers de laatste jaren sterk is toegenomen, waardoor bovengenoemde effecten steeds meer aan de orde. Het verloop en uitval kent verschillende oorzaken, onder andere de heftigheid en onaantrekkelijkheid van het werk maakt dat de jeugdbeschermers eerder afhaken en uit de sector stappen. Nieuwe, net afgestudeerde werkers worden (noodgedwongen) al heel vroeg 'voor de leeuwen gegoid' doordat ze complexe casussen toegespeeld krijgen. Dat leidt vaak tot negatieve ervaringen waardoor nieuwe werkers snel weer afhaken. Daarnaast noemen jeugdbeschermers zelf dat het salaris achter lijkt te blijven ten opzichte van andere organisaties in de keten.

Jeugdbeschermers noemen ook dat ze een trend zien waarbij jeugdzorgwerkers overstappen naar de gemeente, Veilig Thuis, de Raad voor de Kinderbescherming of naar een jeugdhulpaanbieder. Daar hebben ze te maken met minder lastige casussen en gaan bovendien minimaal hetzelfde of zelfs meer verdienen dan wanneer ze voor de GI blijven werken¹. Ook zien zij dat er jeugdbeschermers zijn die uit dienst gaan bij een GI, bij een detacheringsbureau gaan werken en vervolgens zich (met een hoger inkomen) laten inhuren door een GI die om personeel verlegen zit (we weten niet hoe groot deze groep is).

- a. **Bij welke onderdelen van het werk kost het meer tijd?**
 - i. Op verschillende momenten vindt er noodgedwongen (doordat jeugdbeschermers stoppen) extra overdrachtsmomenten plaats. Dit kost extra tijd en gaat ten koste van de effectiviteit van de inzet van de jeugdbescherming.
- b. **Hoeveel extra tijd kost dit (op basis van een schatting van jeugdbeschermers)?**
 - i. Wanneer er geen vaste jeugdzorgwerker aan een gezin is gekoppeld en er veel moet worden overgedragen, kost dit volgens jeugdbeschermers 40% extra tijd ten opzichte van de situatie waarin geen overdracht nodig is.

Veranderingen niveau van de organisatie en professional

2.6 Veranderingen in de eigen organisatie

Sinds de decentralisatie en vanwege de verschillende knelpunten die binnen de jeugdbescherming spelen, maar ook door het verscherpte toezicht van de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ), veranderen de door de GI's gebruikte systemen regelmatig. De systemen worden onder andere gebruikt om informatie op te slaan of informatie op te zoeken. Naast de systemen veranderen de (interne) procedures ook nogal eens. Jeugdbeschermers geven aan dat het iedere keer weer tijd kost om aan nieuwe systemen en procedures te wennen. Op het moment dat jeugdbeschermers een systeem of procedure onder de knie krijgt, komt de volgende verandering er alweer aan.

GI's voelen zich echter genoodzaakt om systemen en procedures te veranderen en te verbeteren. Deze noodzaak wordt veroorzaakt door de knelpunten in de keten (zie eerder genoemde factoren), de professionalisering van verschillende organisaties en door de extra aandacht voor en toezicht op de jeugdbeschermingsketen.

- a. **Bij welke onderdelen van het werk kost het meer tijd?**
 - i. Speelt bij verschillende onderdelen van het werk een rol.
- b. **Hoeveel extra tijd kost dit (op basis van een schatting van jeugdbeschermers)?**
 - i. Moeilijk te kwantificeren.

¹ Voorheen werd het werk als jeugdbeschermers hoger ingeschaald dan het werk als hulpverlener, dat is nu niet meer zo.

2.7 Interne ondersteuning onder druk

Jeugdbeschermers merken dat de ondersteuning vanuit de eigen organisatie onder druk staat, bijvoorbeeld van praktijkbegeleiders. Praktijkbegeleiders richten zich op de structurele, vakinhoudelijke begeleiding van de jeugdzorgwerkers. De praktijkbegeleiders zijn nu veel tijd kwijt met verantwoording, terwijl ze heel hard nodig zijn binnen het uitvoeringsteam. Jeugdbeschermers geven daarnaast aan dat gedragswetenschappers minder beschikbaar zijn om casuïstiek te bespreken dan zij zouden willen. Verschillende jeugdbeschermers ervaren daarbij dat zij voorheen vaker ook ad hoc bij een gedragswetenschapper terecht konden, terwijl dit nu vaker beperkt wordt tot een wekelijks overleg. Met een grotere beschikbaarheid van de gedragswetenschappers werden de jeugdbeschermers beter ondersteund en dat gaf hen een stukje veiligheid. Jeugdbeschermers ervaren dat die steun minder is geworden, waardoor de jeugdbeschermer vaker zelf alleen keuzes moet maken en zaken zelf moet oplossen. Wanneer de gedragswetenschapper meedenkt, zijn acties mogelijk effectiever. Bovendien is het proces mogelijk minder efficiënt, doordat een jeugdbeschermer langer twijfelt en mogelijk niet meteen de juiste keuze maakt.

- a. Bij welke onderdelen van het werk kost het meer tijd?
 - i. Speelt bij verschillende onderdelen een rol.
- b. Hoeveel extra tijd kost dit (op basis van een schatting van jeugdbeschermers)?
 - i. Moeilijk te kwantificeren.

2.8 Visie op jeugdbescherming is doorontwikkeld en de maatschappelijke opgave breder geworden

Er is sprake van een zekere trend en visie om zoveel mogelijk te **voorkomen dat kinderen uit huis geplaatst worden**. Hierdoor blijven kinderen vaker en langer thuis wonen. Om een uithuisplaatsing te voorkomen is er vaak meer en intensievere zorg en begeleiding nodig. Waar in het verleden een uithuisplaatsing een relatief simpele 'oplossing' was, is de oplossingsrichting waarbij niet uit huis wordt geplaatst een complexere om te realiseren. Bij een uithuisplaatsing is de verantwoordelijk voor de opvoeding en zorg elders belegd en wordt deze taak direct opgepakt. Wanneer een kind thuis blijft, blijven ouders en jeugdbeschermers verantwoordelijk voor de veiligheid in het gezin, wat ook vraagt om veel afstemming. Bovendien spelen er dan vaak meer risico's die gemanaged moeten worden. Dit maakt een OTS-traject volgens jeugdbeschermers ingewikkelder en meer tijdsintensief dan voorheen, toen eerder werd gestuurd op een uithuisplaatsing. Het voorkomen van een uithuisplaatsing vraagt bovendien om veel **afstemming met andere partijen**, wat meer tijd kost dan wanneer er een uithuisplaatsing plaatsvindt. Al met al is hiermee de maatschappelijke opgave breder en complexer geworden. Dat vraagt meer van de jeugdbeschermer terwijl het mandaat sinds de decentralisatie juist kleiner is geworden.

Een ander onderdeel van deze ontwikkeling, is dat het betrekken van **ouders en het netwerk** belangrijk is voor de effectiviteit van de jeugdbescherming, dat wil zeggen: het resultaat voor het kind. Deze visie is niet nieuw, maar is doorontwikkeld en wordt nadrukkelijker nagestreefd door de GI's. Volgens deze visie op het verkrijgen van een duurzaam resultaat is het van belang dat het netwerk van het gezin goed wordt betrokken in het geval van een OTS. Bij alle GI's ligt de nadruk op een gezinsgerichte aanpak. Een dergelijke aanpak (het beter in verbinding staan met ouders) vraagt volgens jeugdbeschermers veel tijd, omdat er intensief contact moet worden gehouden met het gezin.

Ook het meer betrekken van het netwerk wordt gezien als een goede zaak. Het betrekken van het netwerk wordt tegenwoordig steeds meer gedaan, om zo te komen tot een stabielere/structureel veilige setting voor de kinderen. Dit vraagt van de jeugdbeschermer wel om extra **contactmomenten bij een gezin en meer afstemming** (afspraken maken) met mensen en partijen uit het netwerk (ouders, pleegouders, scholen, et cetera). De 'puzzel' om tot een oplossing te komen is volgens jeugdbeschermers in bepaalde gevallen daardoor ook moeilijker dan voorheen, waarbij de oplossingsrichting vaker werd gezocht in een uithuisplaatsing. Dit vraagt dus om meer tijdsinzet. Bovendien maakt het betrekken van meerdere personen en partijen het werk extra complex en vraagt het extra tijd voor afstemming en uitleg. Mensen en partijen uit het netwerk zijn het namelijk niet altijd met elkaar eens. In bepaalde gevallen werkt het netwerk bovendien juist escalerend, als partijen niet mee willen in een oplossingsrichting of als het netwerk rond een

van de ouders bij een complexe scheiding een negatieve invloed heeft op de ouder. Daar moeten jeugdbeschermers dan ook weer rekening mee houden, wat extra tijd vraagt.

- a. **Bij welke onderdelen van het werk kost het meer tijd?**
 - i. Speelt bij verschillende onderdelen een rol, want dit is namelijk een belangrijk uitgangspunt bij al het werk van de jeugdbeschermer.
- b. **Hoeveel extra tijd kost dit (op basis van een schatting van jeugdbeschermers)?**
 - i. Moeilijk te kwantificeren.

Veranderingen wettelijke kaders en juridisch

2.9 Juridisering/vaker advocatuur betrokken

Al eerder noemden we dat burgers tegenwoordig mondiger zijn en meer opkomen voor de rechten die zij hebben, wat op zichzelf een positieve ontwikkeling is. Doordat ouders steeds **mondiger** worden en meer voor hun belangen opkomen, betrekken zij ook steeds vaker een advocaat in het proces. Dit is soms te relateren aan het hogere opleidingsniveau van ouders. Vooral wanneer er sprake is van een **complexe scheiding**, wordt er vaker een advocaat ingezet (en soms voor beide ouders een advocaat). Zodra jeugdbeschermers zich hiervan bewust zijn, zijn zij geneigd voorzichtiger te acteren en hebben zij extra tijd nodig om na te gaan hoe zaken rondom de **communicatie met ouders** is verlopen, zodat dit geen aanknopingspunten bevat die een advocaat tegen de jeugdbeschermer kan gebruiken. Dit heeft volgens de jeugdbeschermers bovendien een negatief effect op de effectiviteit van het werk. Ook noemen jeugdbeschermers dat zij met extra zorgvuldigheid werken wanneer zij een dossier opzetten of in orde maken. Een gedegen en goed gedocumenteerd dossier zien jeugdbeschermers als iets positiefs, maar het vraagt wel veel tijd van de jeugdbeschermer.

Jeugdbeschermers geven aan tijd te kwijt aan het 'voorkomen van klachten' en het 'anticiperen op klachten'. Daarnaast zorgt het vaker betrekken van een advocaat ervoor dat jeugdbeschermers vaker zittingen moeten voorbereiden. Dit vraagt veel juridische expertise die niet altijd aanwezig is bij de jeugdbeschermer. Voor deze expertise moet soms extra advies worden ingeroepen van collega's en juridische experts. Door de toegenomen juridisering en de betrokken advocatuur vinden er steeds meer zittingen plaats. Jeugdbeschermers geven aan dat zij na een juridische procedure en een zitting ook tijd nodig hebben om 'zichzelf te kunnen herpakken'. In sommige gevallen ervaren zij zittingen als heftig en zwaar en hebben zij tijd nodig om steun te zoeken bij collega's en kost het 'mentale tijd' om het te verwerken en verder te gaan. Bovendien kost het tijd om weer in een goede relatie met de ouders te komen en weer positie in te nemen.

Een ander aspect waarbij de jeugdbescherming de toegenomen juridisering opmerken zijn de gehanteerde termijnen bij een OTS. De termijnen zijn korter dan voorheen en sluiten minder goed aan. Daardoor moeten er veelal verlengingen worden aangevraagd. Een OTS wordt steeds vaker voor drie maanden afgegeven. Wanneer een jeugdbeschermer kan starten met de casus, vaak later dan het moment dat de OTS wordt toegekend, moet er vrijwel meteen een verlening worden aangevraagd. Zo zijn jeugdbeschermers veel tijd kwijt met het regelen van verleningen en hebben zij weinig tijd om voor verbetering te zorgen tijdens de OTS.

- a. **Bij welke onderdelen van het werk kost het meer tijd?**
 - i. Voornamelijk van invloed op het onderdeel 'zitting';
 - ii. Ook bij klachtenprocedures hebben jeugdbescherming te maken met toegenomen juridisering.
- b. **Hoeveel extra tijd kost dit (op basis van een schatting van jeugdbeschermers)?**
 - i. Bij een OTS kost het voorbereiden van een zitting half uur extra (dit is volgens jeugdbeschermers niet het probleem);
 - ii. Een zitting bij een complexe scheiding kost twee dagen voor het verweerschrift. De voorbereiding en zitting zelf kost ook nog eens een dag.

Om meer zicht te krijgen op het aantal klachten, hebben we dit uitgevraagd in een beknopte vragenlijst die we hebben uitgezet onder de jeugdbeschermers die zich in het kader van dit onderzoek hadden aangemeld voor een van de sessies. Van de 21 jeugdbeschermers die de beknopte vragenlijst hebben ingevuld, gaven er zes jeugdbeschermers aan het afgelopen jaar te maken te hebben gehad met (minimaal) één SKJ-klacht. In de verschillende sessies met jeugdbeschermers kwam naar voren dat veel jeugdbeschermers hier soms mee te maken krijgen. Zeventien jeugdbeschermers gaven aan het afgelopen jaar te maken te hebben gehad met (minimaal) een interne klachtenprocedure.

Ook hebben we het aantal zittingen uitgevraagd, uitgesplit in zittingen geïnitieerd door de jeugdbeschermer zelf (onderdeel van een regulier OTS-traject), het aantal zittingen door ouders geïnitieerd en het aantal zittingen door anderen geïnitieerd. Het aantal zittingen door de jeugdbeschermer zelf geïnitieerd is het hoogst, namelijk gemiddeld zo'n tien per jaar. Daarnaast worden er gemiddeld nog zo'n zes zittingen per jaar geïnitieerd door ouders en gemiddeld drie zittingen door anderen.

2.10 Privacy

De privacywetgeving is volgens jeugdbeschermers van invloed op de tijdsbesteding van jeugdbeschermers, bijvoorbeeld wanneer ouders dossiers opvragen en wanneer er informatie tussen partijen gedeeld moet worden. Dossiers zijn omvangrijker dan voorheen. Vanwege de privacywetgeving moeten jeugdbeschermers een check doen op privacygevoelige informatie voordat dit gedeeld mag worden. Ook kost het meer tijd om informatie van andere organisaties te krijgen. Informatie in dossiers over het netwerk (en het netwerk wordt vaker betrokken) van de jeugdige is ook privacygevoelig. De combinatie van omvangrijke dossiers en veel gevoelige informatie, zorgt voor een hoge werklast. Wanneer er tevens sprake is van een complexe scheiding, zijn de ouders niet meer één partij, maar worden zij als twee aparte partijen gezien en moet informatie afgeschermd worden.

De tijdsbesteding is vooral sinds de invoering explicitering de privacywetgeving in 2018 toegenomen. Dit valt samen met de trend naar meer betrokkenheid van het netwerk en het vaker voorkomen van complexe scheidingen.

- a. **Bij welke onderdelen van het werk kost het meer tijd?**
 - i. Privacy speelt een rol bij het vinden van passende hulp. Bij aanmeldingen wordt allerlei privacygevoelige informatie gevraagd. Het anonimiseren en het afwegen welke informatie afgeschermd moet worden kost tijd;
 - ii. Jeugdbeschermers moeten akkoordverklaringen hebben voor het delen van informatie. In de afstemming met ketenpartners kost dit veel tijd.
- b. **Hoeveel extra tijd kost dit (op basis van een schatting van jeugdbeschermers)?**
 - i. Moeilijk te kwantificeren en los te trekken van andere activiteiten. Het anonimiseren van een dossier kan enkele uren in beslag nemen, indien er sprake is van een omvangrijk dossier. Bij een deel van de cliënten is dat nodig.

2.11 Tijdbesparende factoren

In de verschillende sessies met jeugdbeschermers zijn nauwelijks factoren genoemd die een positief effect hebben op de benodigde tijd. Als deze er al zijn, lijken ze direct teniet te worden gedaan door factoren die eraan bijdragen dat er extra tijd nodig is. De volgende factoren hebben een gunstig effect hebben op de benodigde tijd:

- a. Effectiever kunnen benutten van reistijd, door te kunnen bellen vanuit de auto. Dit gaat vooral op voor jeugdbeschermers die te maken hebben met substantiële reistijd. Jeugdbeschermers geven deze (bel)tijd wel te moeten benutten om het werk nog enigszins gedaan te krijgen. Een belangrijk negatief neveneffect is dat er hierdoor minder mogelijkheden voor de jeugdbeschermer zijn voor bezinning of om gewoon even te kunnen nadenken;

-
- b. Jeugdbeschermers vinden het positief dat er nu mogelijkheden zijn om op verschillende plekken te werken en dat men niet per se gebonden is aan een vaste werkplek en computer op kantoor. Dat maakt het werk flexibeler en efficiënter ten opzichte van jaren geleden;
 - c. Bij sommige GI's wordt een goede ondersteuning ervaren, bijvoorbeeld bij het vinden van passende hulp, of op juridisch vlak. Deze ondersteuning betekent dat de jeugdbeschermer zelf meer tijd overhoudt aan het directe contact met de cliënten. Tegelijkertijd betekent dit dat vanuit de ondersteuning meer tijd wordt ingezet op specifieke casussen.

Afgezien van het flexibeler kunnen werken, zijn de hierboven genoemde factoren sterk afhankelijk van de persoonlijke situatie van de jeugdbeschermer en de specifieke situatie van de GI.

3 Benodigde tijd per kind of gezin

3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk maken we een inschatting van de benodigde tijd voor de jeugdbescherming, gegeven de huidige context en alle factoren die hierop van invloed zijn zoals in het vorige hoofdstuk uitgewerkt. We gaan in deze exercitie uit van een OTS-traject van één jaar². Jeugdbeschermers konden zich vinden in de keuze voor de tijdsperiode van één jaar voor een OTS-traject als uitgangspunt. Een OTS wordt namelijk voor maximaal twaalf maanden afgegeven. Vervolgens volgt er een beëindiging of een verlenging van de OTS.

Voor de inschatting van de benodigde tijd voor de jeugdbescherming, maken we in een OTS-traject onderscheid tussen een begin-, midden- en eindfase. De gedachtegang hierachter is dat de tijdsbesteding van een jeugdbeschermer fluctueert gedurende een traject. In de beginfase kan de tijdsbesteding hoger zijn omdat er meer werkzaamheden zijn, zoals het opstellen van een plan van aanpak, en er intensiever contact plaatsvindt. Vervolgens volgt er een periode waarbij het (over het algemeen) iets rustiger wordt in casussen omdat er bijvoorbeeld hulp is opgestart en jeugdbeschermers voornamelijk contact houden, maar zelf minder intensief bezig zijn met een casus. Richting het eind van een OTS wordt er toegewerkt naar een verlenging of een beëindiging van een OTS, waarbij de tijdsbesteding van de jeugdbeschermer weer hoger kan worden. In deze driedeling konden jeugdbeschermers zich vinden. Zij herkennen de drie fasen in een OTS-traject. Jeugdbeschermers hanteren verschillende termen voor deze fasen, zoals op chronologische volgorde een start- en kennismakingsfase, regiefase en evaluatiefase.

3.1.1 *Onderscheid cliënten met en zonder complexe (scheidings)problematiek cruciaal*

Uit hoofdstuk 2 blijkt dat bepaalde factoren met elkaar samenhangen, of dat deze elkaar versterken. We kunnen bij een volgende stap, waarin we een vertaling willen maken naar een normatieve benodigde tijd, niet zomaar alle schattingen qua extra tijd bij elkaar optellen, dat zou tot een grote overschatting van de benodigde tijdsbesteding leiden. Eén van de belangrijkste factoren, die samenhangt met verschillende andere factoren en die aangrijpt op verschillende onderdelen van het werk, blijkt wel de complexe scheidingsproblematiek te zijn. Mede door de samenhang met andere factoren heeft deze factor in verhouding tot andere factoren een grote impact op de benodigde tijd. Het lijkt ons daarom zinvol om in de uitwerking naar een normatieve tijd per cliënt onderscheid te maken tussen cliënten waar complexe scheidingsproblematiek aan de orde is en waar die niet aan de orde is.

In de sessies met de jeugdbeschermers waarbij de normatieve tijdsbesteding centraal stond, onderstreepten zij eveneens dat er een groot onderscheid bestaat tussen de casussen waarbij er sprake is van complexe (scheidings)problematiek en waarbij dat niet het geval is. Wel noemden zij hierbij dat complexe scheidingsproblematiek niet de enige factor is waardoor er een groot onderscheid bestaat tussen de benodigde tijd voor casussen. Zo noemen zij dat het bijvoorbeeld ook zou kunnen gaan over een gezin waarbij er sprake is van multiproblematiek, zwervende gezinnen, staatsloosheid, et cetera. Een onderscheid tussen hoog complexe problematiek en laag complexe problematiek is daarom mogelijk een meer passend onderscheid, waarbij casussen waarbij er sprake is van een complexe scheiding, onder de casussen met complexe problematiek vallen. Ook gezinnen waarbij er meerdere kinderen aanwezig zijn, worden volgens jeugdbeschermers al snel hoog complex. Jeugdbeschermers vanuit het Leger des Heils en de William Schrikker Stichting geven aan dat zij het onderscheid tussen meer en minder complexe casussen minder zien, aangezien zij een meer specifieke doelgroep bedienen. Zij geven aan dat zij in die zin vrijwel alleen maar te maken hebben met casussen die hoog complex zijn.

² Het onderzoek richt zich op OTS-trajecten en niet specifiek op voogdij of jeugdreclasseringstrajecten. De uitkomsten kunnen gebruikt worden voor het beredeneren van en de vertaling naar een passend aantal voogdij- en jeugdreclasseringstrajecten.

3.2 De beginfase

3.2.1 Onderdelen van de beginfase

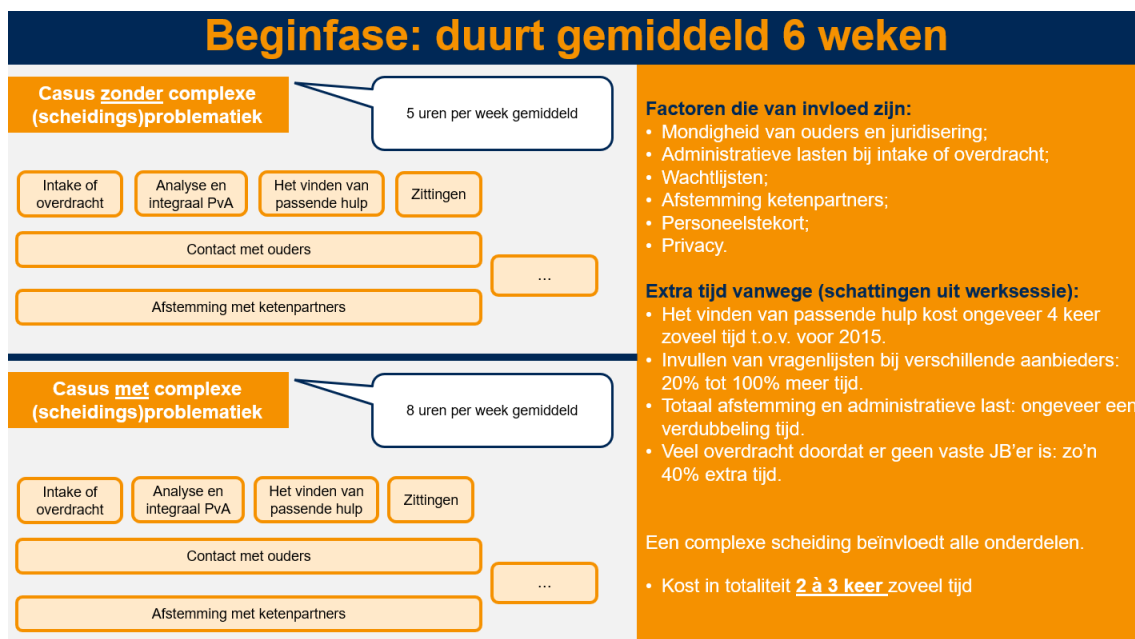
De beginfase betreft de eerste zes weken van een OTS-traject. In deze eerste zes weken vindt er een intake of overdracht plaats en na zes weken zou er volgens de wet een plan van aanpak moeten liggen. Uit de sessies blijkt dat het lang niet altijd haalbaar is om binnen zes weken een plan van aanpak gereed te hebben. Het lukt al niet in alle gevallen om de ouders binnen vijf dagen te zien, bijvoorbeeld doordat het niet lukt om een afspraak te plannen. Het kan volgens hen soms al zo'n drie weken kosten om in contact te komen met de ouders en het netwerk. Vervolgens moet er al snel een plan van aanpak liggen, terwijl die tijd nodig is om goed kennis te maken en vervolgens te bepalen welke richting je opgaat met een gezin.

Jeugdbeschermers beginnen in deze fase ook al met het bepalen welke hulp in gezet zou moeten worden en mogelijk gaan zij al op zoek naar geschikte, passende hulp. Jeugdbeschermers noemden in de sessie dat een gemeente- of raadsrapport al als input gebruikt kan worden voor een hulpverleningsplan, dus dat er in de beginfase soms al wel begonnen wordt met het zoeken naar geschikte hulp, maar vaak is deze nog niet gestart. De beginfase eindigt in de wanneer er een plan van aanpak ligt.

Naast de intake en opstellen van het plan van aanpak houden jeugdbeschermers ook contact met de ouders en stemmen zij af met andere ketenpartners. Dit loopt gedurende de hele beginfase door.

3.2.2 Tijdsbesteding in de beginfase

Onderstaande plaat hebben we in de werksessies, samen met de jeugdbeschermers, ingevuld.

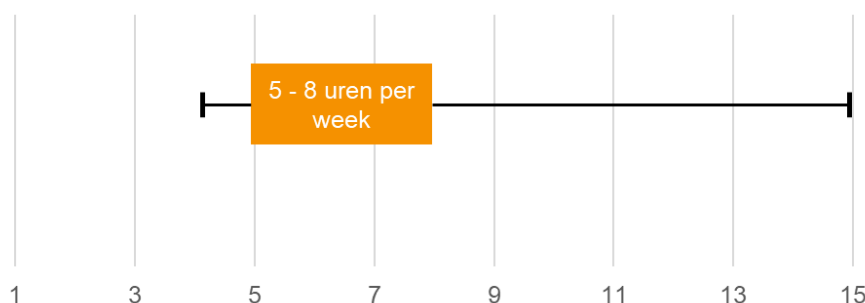
Figuur 2. Overzicht beginfase

Jeugdbeschermers geven aan dat ze in de ideale situatie in de beginfase zo'n vijf tot acht uur per week nodig te hebben voor een casus om hun werk goed uit te kunnen voeren. Wel kwam duidelijk naar voren dat het de tijdsbesteding in de beginfase sterk afhankelijk is van de complexiteit van de casus. Wanneer een casus hoog complex is of wanneer er sprake is van complexe (scheidings)problematiek, kan de benodigde tijd sterk oplopen. Jeugdbeschermers noemen dat de benodigde tijd kan oplopen tot zo'n vijftien uur per casus per week, willen zij het werk optimaal uit kunnen voeren. Ook wanneer er bijvoorbeeld sprake is van een uithuisplaatsing is volgens de jeugdbeschermers vijf uur te weinig. Ook

wanneer er zich een crisissituatie voordoet, schiet de tijdsbesteding van de jeugdbeschermer omhoog. Een jeugdbeschermer zou in een dergelijk geval een volle werkweek bezig kunnen zijn met een bepaalde casus, maar dat geldt dan niet voor de gehele periode van zes weken in deze beginfase.

Figuur 3 geeft de benodigde tijd per casus in de beginfase grafisch weer. Het oranje blok geeft de tijd aan die de jeugdbeschermers gemiddeld nodig hebben in de begin fase om hun werk goed uit te kunnen voeren (gemiddeld vijf tot acht uur). Jeugdbeschermers geven daarbij aan dat zij tevens te maken kunnen hebben met uitzonderingen. In sommige gevallen zijn zij minder tijd kwijt (vier uur), maar in sommige (zeer) complexe casussen (veel) meer (maximaal vijftien uur). De zwarte lijn geeft deze range weer. De figuren die volgen in dit hoofdstuk, zijn op dezelfde manier opgebouwd.

Benodigde tijd per casus in de beginfase

Figuur 3. Benodigde uren in de beginfase

3.3 De middenfase

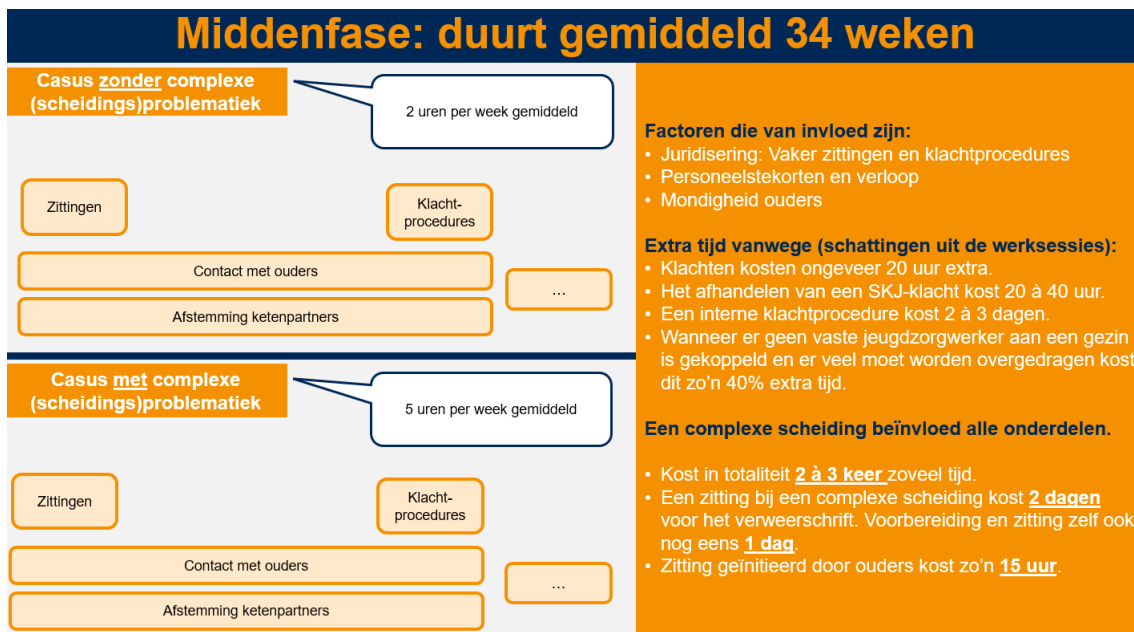
3.3.1 Onderdelen van de middenfase

De middenfase start na de beginfase en begint dus na zo'n zes weken na binnenkomst van de casus. Gemiddeld duurt deze middenfase zo'n 34 weken, totdat de eindfase van een OTS-traject start. In de middenfase staat het vinden en inzetten van passende hulp, welke is bepaald in de beginfase, centraal. Wanneer dit uiteindelijk gelukt is, komt de casus vaak in een wat rustiger vaarwater en wordt de tijdsbesteding van de jeugdbeschermer minder. Wel is het mogelijk dat er in de middenfase gebeurtenissen zijn die tijd vragen van een jeugdbeschermer, zoals klachtprocedures, zittingen. Maar ook kunnen er situaties ontstaan waardoor de tijdsbesteding toeneemt, zoals een crisis of een jeugdige die van huis wegloupt. Daarnaast loopt ook de afstemming met ouders, het netwerk en ketenpartners in deze fase door.

Jeugdbeschermers geven aan dat de benodigde tijd omlaag gaat zodra de jeugdhulpaanbieder de casus oppakt en aan het werk gaat. Wel noemden zij dat er veel dynamiek zit in de benodigde tijd in deze middenfase. Bijvoorbeeld wanneer er meerdere kinderen in het gezin zijn, die allen tijd vragen van de jeugdbeschermer. Als voorbeeld worden bijvoorbeeld puberende kinderen genoemd, waar meer aandacht en tijd naartoe gaat, bijvoorbeeld wanneer zij wegloupen van huis.

3.3.2 Tijdsbesteding in de middenfase

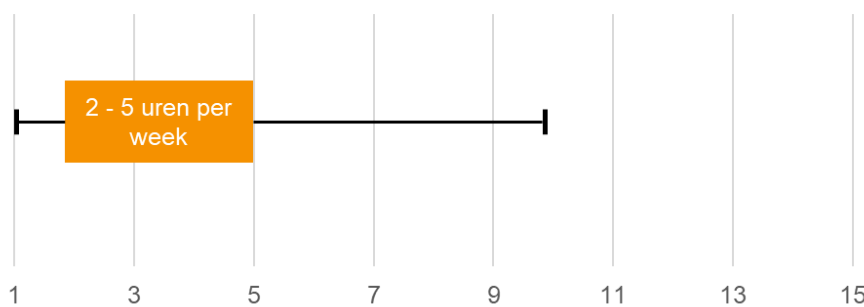
Figuur 4 hebben we in de werksessies, samen met de jeugdbeschermers ingevuld.

Figuur 4. Overzicht middenfase

Zoals hierboven genoemd, gaat de tijdsbesteding omlaag wanneer de hulpverlening is opgestart en er geen gebeurtenissen zijn die extra tijd kosten. Wanneer een casus goed loopt, noemen de jeugdbeschermers dat zij dan in een ideale situatie, nog gemiddeld zo'n twee tot vijf uur per week bezig kunnen zijn met een casus. Het aantal uur dat zij nodig hebben, is afhankelijk van de mate waarin het lukt om de goede hulp in te zetten. Wanneer dit niet lukt, is er meer tijd nodig, maar wat tijdelijke aard is maar soms ook nog maanden kan duren. Wanneer een casus heel complex is en er bijvoorbeeld meerdere kinderen in een gezin zijn, kan de benodigde tijd die jeugdbeschermers zouden willen en kunnen besteden, oplopen tot tien uur per week per casus. Jeugdbeschermers zijn het erover eens dat zij in de middenfase gemiddeld drie uur per casus nodig hebben om hun werk goed te kunnen doen.

Benodigde tijd per casus in de middenfase

Figuur 5. Benodigde tijd in de middenfase

3.4 Eindfase

3.4.1 Onderdelen van de eindfase

De eindfase is de laatste fase van een OTS-traject. Voor jeugdbeschermers begint de eindfase zo'n twaalf tot zestien weken voor het aflopen van een OTS. In de eindfase kan een OTS-traject beëindigd worden of kan er een verlenging van de OTS worden aangevraagd. In de eindfase moeten jeugdbeschermers beslissen of zij een OTS willen verlengen

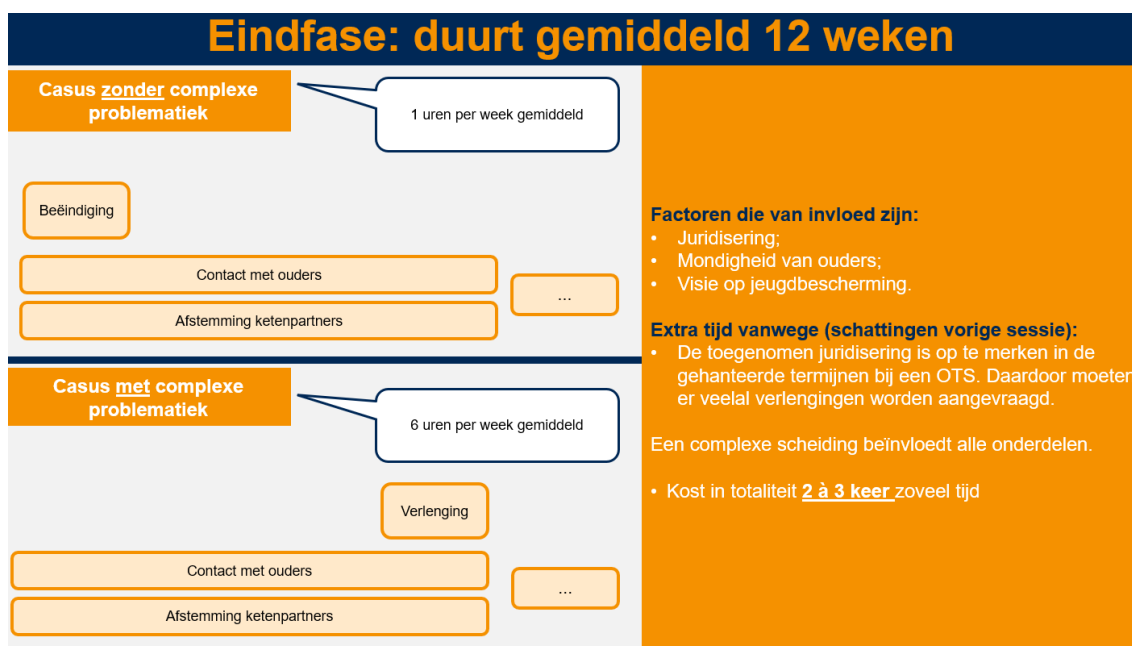
of beslissen de maatregel af te sluiten omdat het weer beter gaat met ouders en kinderen en zij zonder gedwongen hulp verder kunnen.

Jeugdbeschermers geven aan dat er in de eindfase een verschil bestaat in de benodigde tijd voor de jeugdbeschermer wanneer een OTS afgesloten wordt of wanneer er een verzoek tot verlenging ingediend gaat worden. Indien een jeugdbeschermer een OTS wil verlengen, moet er acht weken voor het aflopen van de OTS een verzoekschrift voor verlenging bij de rechter liggen. Zo'n twaalf weken voor het aflopen van een OTS begint een jeugdbeschermer al met het voeren van gesprekken met ouders, het netwerk en andere ketenpartners. De jeugdbeschermer is in de laatste fase dus weer intensiever betrokken bij een casus.

Wanneer een jeugdbeschermer het niet nodig acht een maatregel voort te zetten, wordt een OTS afgesloten. In dit geval is de tijdsbesteding van een jeugdbeschermer lager, aangezien het dan zo goed gaat in een gezin dat de OTS-maatregel stopgezet kan worden. In dit geval moeten de jeugdbeschermers een borgingsplan schrijven, evalueren en een afrondend gesprek met de Raad voor de Kinderbescherming (RvdK) hebben, maar dit is beduidend minder werk dan wanneer zij naar een verlenging van de maatregel toewerken.³

3.4.2 Tijdsbesteding in de eindfase

Figuur 6 hebben we in de werksessies, samen met de jeugdbeschermers, ingevuld.

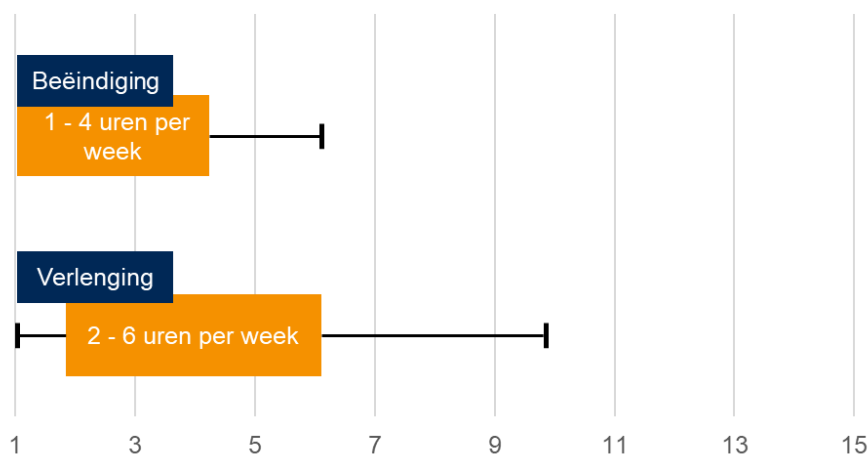
Figuur 6. Overzicht eindfase

In de eindfase is de benodigde tijd per casus voor een jeugdbeschermer vergelijkbaar met de middenfase als het richting een beëindiging van de maatregel gaat. Met de tijd die zij in de middenfase aan het gezin besteden, zou het volgens jeugdbeschermers het over het algemeen moeten lukken om de afrondende zaken te regelen in de eindfase.

Wanneer er wordt besloten om een OTS-traject te verlengen, zou de benodigde tijd van de jeugdbeschermer in een ideale situatie in de eindfase gemiddeld één à twee uur hoger dan in de middenfase. Deze tijd hebben zij nodig om het verzoekschrift te maken en af te stemmen met ketenpartners. Maar een groot verschil met de tussenfase zien zij niet.

³ Hier wordt de tijdsbesteding aan een verlenging afgezet tegen een afronding van een OTS-maatregel. Als een jeugdige echter achttien jaar wordt, kost een afronding ook meer tijd omdat de jeugdbeschermer tijd moet besteden aan regelwerk en het realiseren van een goede overdracht naar het 'volwassenveld'.

Benodigde tijd per casus in de eindfase

Figuur 7. Benodigde tijd in de eindfase

Jeugdbeschermers noemen dat zij inschatten dat in 35% van de casussen een OTS na een jaar wordt beëindigd (vaker de complexe echtscheidingszaken, omdat deze na verloop van tijd geregeld in rustiger vaarwater zijn gekomen) en in 65% van de casussen een OTS langer dan een jaar duurt, vooral bij multi-probleemgezinnen. Daarbij merken zij op dat in een verlengde OTS de beginfase wegvalt, inclusief de hogere tijdsbesteding en de benodigde tijd overeenkomt met de middenfase.

3.5 Wat betekent dit voor het werk van de jeugdbeschermer?

Wanneer we bovenstaande informatie en ideale tijdsbestedingen bij elkaar brengen, kunnen we voorzichtig iets zeggen over hoe in de huidige situatie de samenstelling van casussen er voor een jeugdbeschermer idealiter uit zou kunnen zien. Tabel 1 laat zien hoe de benodigde tijd voor een gezin er uitziet in relatie tot het aantal productieve cliëntgebonden uren. Hierbij gaan we uit van 1.300 productieve uren per jaar, bij een fulltime aanstelling, op basis van 36 uur per week. We gebruiken daarbij de range aan uren die in de sessies bepaald is, welke nodig zijn om het werk in de verschillende fasen goed te doen⁴. In de berekeningen hebben we de grote bandbreedtes niet meegenomen (de extremen worden niet meegenomen).

Fase	Benodigde tijd	Laag scenario	Gemiddelde scenario	Hoog scenario
Beginfase	5 tot 8 uur per week	5 uur * 6 weken = 30 uur	7 uur * 6 weken = 42 uur	8 uur * 6 weken = 48 uur
Middenfase	2 tot 5 uur per week	2 uur * 34 weken = 68 uur	3,5 uur * 34 weken = 119 uur	5 uur * 34 weken = 170 uur
Eindfase	1 tot 6 uur per week	1 uur * 12 weken = 12 uur	3,5 uur * 12 weken = 42 uur	6 uur * 12 weken = 72 uur
Totaal aantal uur gezin		110 uur per casus	203 uur per casus	290 uur per casus
Aantal gezinnen per fulltime aanstelling		Ongeveer 12 gezinnen	Ongeveer 6,5 gezinnen	Ongeveer 4,5 gezinnen
Aantal kinderen per fulltime aanstelling (bij factor 1,54 kind/gezin)		Ongeveer 18 kinderen	Ongeveer 10 kinderen	Ongeveer 7 kinderen

Tabel 1. Overzicht aantal gezinnen per fulltime aanstelling

⁴ Hiermee bedoelen we dat we rekenen met de uren die jeugdbeschermers hebben genoemd. Bijvoorbeeld: in de beginfase hebben de jeugdbeschermers idealiter vijf tot acht uur per week nodig. In een laag scenario wordt gerekend met vijf uur en in een hoog scenario met acht uur.

Zoals in de tabel te zien is, verschilt het aantal uur dat een jeugdbeschermer in de ideale situatie nodig heeft voor een gezin sterk wanneer we rekenen met een hoog en laag scenario, waarbij de extremen zelfs buiten beschouwing zijn gelaten. Wel zien we dat de berekeningen enigszins in de buurt komen van wat de jeugdbeschermers zelf als ideale caseload zouden zien. In de sessies hebben we de jeugdbeschermers namelijk ook gevraagd wat de omvang van hun caseload zou moeten zijn die voor hen goed werkbaar is. In de eerste sessie werd genoemd dat een caseload met acht gezinnen bij een fulltime aanstelling (36 uur) goed werkbaar zou moeten zijn. In de tweede sessie werd genoemd dat de jeugdbeschermers hun werk goed zouden moeten kunnen uitvoeren wanneer zij een caseload van ongeveer tien gezinnen zouden hebben. Jeugdbeschermers noemden dat zij in de ideale situatie de huidige caseload minimaal met een kwart zouden willen verminderen om de benodigde tijd te kunnen besteden aan de gezinnen. Deze inschatting past binnen de range tussen een laag scenario (12 gezinnen) en gemiddeld scenario (6,5 gezinnen), namelijk zo'n 8 à 9 gezinnen. In de praktijk, er van uitgaande dat een gezin gemiddeld 1,54 kinderen⁵ heeft, zal dit ongeveer uitkomen op een caseload van gezinnen met gezamenlijk 12 tot 14 kinderen. Hierbij moet vermeld worden dat het hierbij niet per definitie gaat om 12 tot 14 kinderen met een opgelegde maatregel, omdat niet altijd alle kinderen in een gezin een OTS-maatregel hebben. We merken hier op dat het hier gaat om gemiddelden, in de praktijk is er sprake van de nodige variatie, bijvoorbeeld bepaalde regio's waar de gezinnen gemiddeld groter zijn.

Als voorwaarde hierbij noemden de jeugdbeschermers dat er dan een goede casemix moet zijn binnen de OTS-trajecten (qua complexiteit van en benodigde specialisatie, kortere en langere trajecten, et cetera) en de mix van het aantal voogdijzaken en OTS-trajecten. De casemix is een belangrijke factor, waarmee rekening gehouden moet worden bij het interpreteren van bovenstaande resultaten. De casemix kan per jeugdbeschermer en per gecertificeerde instelling verschillen. Om die reden kan er niet zomaar uitgegaan worden van het gemiddelde scenario (een caseload van zes gezinnen). De maximale, ideale caseload van een jeugdbeschermer hangt namelijk af van veel factoren, zoals de complexiteit van casussen, de individuele situatie van een jeugdbeschermer (ervaring, et cetera), de werkwijze van een gecertificeerde instelling en de afspraken met gemeenten en financiers (zie ook hoofdstuk 4.4). Echter, dit strookt niet altijd met de doelstellingen in de praktijk. Zo streven sommige gecertificeerde instellingen juist naar expertise en specialisatie met betrekking tot bepaalde problematiek of gelijksoortige zaken. Een gemixte caseload draagt hier in mindere mate aan bij.

⁵ Gemiddeld aantal kinderen per moeder in 2020 (Bron: CBS Statline).

4 Conclusies, beschouwing en aanbevelingen

In dit hoofdstuk zetten we de bevindingen uit ons onderzoek, zoals beschreven in voorgaande hoofdstukken in perspectief en geven daarbij een nadere beschouwing. Deze beschouwing is belangrijk, omdat de benodigde tijd niet exact berekend kan worden, maar op basis van dit onderzoek wel beredeneerd en aannemelijk gemaakt kan worden. We vinden onze basis in goed kwalitatief onderzoek, waarbij we vanuit de dagelijkse praktijk en ervaringen van de jeugdbeschermers de gepresenteerde informatie hebben opgehaald en gevalideerd (zie ook paragraaf 1.3).

4.1 Beantwoording van de onderzoeksvragen

De conclusies uit dit onderzoek betreffen de antwoorden op de onderzoeksvragen. De eerste onderzoeksvraag luidde: **Welke factoren zijn van invloed op de tijdsbesteding van de jeugdbeschermer per gezin?** Hieronder volgen de tien factoren die in dit onderzoek naar voren komen, die momenteel het sterkst van invloed zijn op de tijdsbesteding van jeugdbeschermers, geclusterd binnen vier thema's. Hierbij merken we op dat er sprake is van een sterke samenhang en wisselwerking tussen de verschillende factoren.

Maatschappelijke factoren

1. Meer complexe scheidingsproblematiek in de jeugdbescherming
2. Toegenomen mondigheid en betrokkenheid ouders

Veranderingen in het stelsel

3. Meer afstemming noodzakelijk en hogere administratieve last door decentraal stelsel
4. Meer wachttijden bij aanbieders van jeugdhulp
5. Personeelstekort en verloop

Veranderingen niveau van de organisatie en professional

6. Veranderingen in de eigen organisatie
7. Interne ondersteuning onder druk
8. Visie op jeugdbescherming is doorontwikkeld en de maatschappelijke opgave breder geworden

Veranderingen wettelijk en juridisch

9. Toegenomen juridisering
10. Vereisten naar aanleiding van privacy wetgeving

De tweede onderzoeksvraag luidde **Op welke manier en in welke mate zijn deze factoren van invloed op de tijdsbesteding van jeugdbeschermers?** Deze vraag beantwoorden wij ook in hoofdstuk 2. Op basis van de door jeugdbeschermers gegeven input in diverse groepsessies hebben we in dat hoofdstuk uitgewerkt hoe de verschillende factoren van invloed zijn op de huidige tijdsbesteding van jeugdbeschermers en hoe deze factoren met elkaar interacteren. Bij sommige factoren hebben jeugdbeschermers schattingen kunnen geven van de 'extra tijd' die zij nodig hebben vanwege deze factoren.

De derde onderzoeksvraag luidde: **Welke tijdsbesteding per cliënt zou passend zijn, gegeven de verzwarende factoren en het gewenste kwaliteitsniveau?** Deze vraag beantwoorden wij in hoofdstuk 3. Op basis van verschillende sessies met jeugdbeschermers hebben wij een inschatting gemaakt van de benodigde tijd bij een OTS-traject van een jaar, waarbij we onderscheid maken tussen benodigde tijd in de beginfase, de middenfase en de eindfase. Hierbij zijn we niet van de huidige tijdsbesteding uitgegaan, maar van een situatie waarin jeugdbeschermers voldoende tijd hebben om hun werk goed (in lijn met het gewenste kwaliteitsniveau) uit te voeren. De benodigde tijd is van verschillende factoren afhankelijk, waaronder de complexiteit van een casus. Door met bandbreedtes te werken, benadrukken wij dat de

benodigde tijd in de praktijk sterk varieert. Vertaald naar een maximale caseload per fulltime aanstelling komen wij op 8 à 9 gezinnen, of (omgerekend) 12 tot 14 kinderen.

4.2 Huidige schattingen voor benodigde tijd zijn geen maatstaf bij een goed functionerend stelsel

In dit onderzoek hebben we de factoren centraal gesteld die de meeste impact hebben op de benodigde tijd voor cliënten. We hebben hierbij niet specifiek gekeken naar de achterliggende oorzaken van deze factoren. Bij het bepalen van een norm voor de benodigde tijd is dit wel van belang. Niet alle factoren zijn bijvoorbeeld structureel van aard. Ook zijn er factoren die kunnen worden gezien als ongewenste inefficiënties of als activiteiten die niet per se door de jeugdbeschermer uitgevoerd hoeven te worden. Dit is geen verantwoordelijkheid van de jeugdbeschermers (of GI's), maar van alle partijen in het stelsel als geheel. De jeugdbescherming maakt deel uit van een zorgsysteem dat versnipperd is, waarin het moeilijk is om integrale zorg te bieden voor precies die meest kwetsbare gezinnen waar de jeugdbeschermer mee te maken heeft. De jeugdbeschermer probeert dit in de praktijk zo goed als mogelijk zelf op te lossen en vult deze gaten zo goed mogelijk in. Dit bevestigt het punt dat op de langere termijn een ander antwoord nodig is, zoals geprobeerd wordt te vinden in de toekomstscenario's voor de jeugdbescherming.

De schattingen van de benodigde tijd voor jeugdbeschermers voor gezinnen gaan in dit onderzoek echter logischerwijs uit van de huidige situatie, maar daarbij geldt op de langere termijn dat deze schattingen niet (exact) de maatstaf of norm zijn bij een goed functionerend stelsel. Zolang de situatie niet verandert, is dit echter wel de realiteit waar vanuit moet worden gegaan.

Hieronder gaan we verder in op een aantal achterliggende oorzaken en ongewenste inefficiënties, die maken dat de schattingen uit dit onderzoek geen maatstaf of norm zijn bij een goed functionerend stelsel. Deze duiding biedt tevens aanknopingspunten om het stelsel en de jeugdbeschermingsketen te verbeteren.

4.2.1 *Extra tijd die jeugdbeschermers inzetten op taken die niet tot hun takenpakket behoren, maar waar zij zich als jeugdbeschermer wel verantwoordelijk voor voelen dan wel daar door de rechter op aangesproken worden*

Jeugdbeschermers verlenen zelf jeugdhulp zolang er nog geen hulp beschikbaar is voor het gezin

Jeugdbeschermers zijn als jeugdbeschermer en casemanager van een gezin voor het resultaat afhankelijk van de inzet van andere partijen in de keten. De jeugdwet bepaalt ook dat de jeugdbeschermer geen hulp verleent: jeugdbescherming en jeugdhulpverlening zijn expliciet van elkaar gescheiden. Door bijvoorbeeld wachtlijsten en capaciteitsproblemen bij ketenpartners ontstaan er echter gaten die jeugdbeschermers noodgedwongen opvullen. Een voorbeeld is dat jeugdbeschermers soms gedurende een lange periode een bezoek met (één van de) ouders faciliteren, of dat de jeugdbeschermer een vinger aan pols moet houden of zelf hulp verlenen zolang er geen hulp in het gezin is en daardoor geregeld zelf bij de gezinnen langs gaat en bij het netwerk informeert.

Een betere en meer expliciete uitwerking van de rolverdeling en verantwoordelijkheden tussen gemeenten en GI's kan eraan bijdragen dat het werk van de jeugdbeschermer beter kan worden afgebakend. Daarmee bedoelen we onder andere dat de jeugdbeschermer zich vooral op de veiligheid kan richten en dat de andere partijen niet 'de handen van de casus aftrekken'. Op basis daarvan kan vervolgens ook de benodigde tijd voor de jeugdbeschermer beter kan worden vastgesteld.

Extra tijd die jeugdbeschermers moeten inzetten voor het vinden van passende hulp, omdat er capaciteitsgebrek bij aanbieders is of omdat de wel beschikbare hulp niet goed aansluit bij de behoefte

Jeugdbeschermers moeten vaak bij veel jeugdhulpaanbieders informeren of er een plek is. Daarnaast wordt er vaker naar alternatieven gezocht als de gewenste hulp niet beschikbaar is, maar dan moet er extra goed worden gekeken en afgestemd met de aanbieder of de aanbieder de betreffende jeugdige goed genoeg kan helpen. Het komt volgens

jeugdbeschermers vaak voor dat bij of na een intake de aanbieder aangeeft het niet te zien zitten. De geïnvesteerde tijd is dan voor niets geweest. Deze extra tijd zou niet nodig zijn als er voldoende aanbod is van passende hulp.

Ook zijn jeugdbeschermers geregeld tijd kwijt om de financiën te regelen voor de hulp die zij willen inzetten. De huidige financieringssysteem leidt tot een spanningsveld tussen gemeenten en GI's over de in te zetten hulp. GI's hebben de eindverantwoordelijkheid voor het bepalen van de hulp die nodig is om een kind te beschermen, maar de gemeenten hebben de verantwoordelijkheid om ervoor te zorgen dat er passende hulp beschikbaar is.

Een beter passend hulpaanbod en voldoende beschikbare alternatieven kan eraan bijdragen dat jeugdbeschermers minder lang bezig is met het vinden van passende hulp.

4.2.2 Extra tijd doordat de problematiek is verergerd voordat jeugdbescherming betrokken is geraakt

Jeugdbeschermers hebben het idee dat zij steeds meer 'het laatste redmiddel' worden van de hulpverleningsketen. Zij ervaren dat de problematiek waarmee zij te maken hebben, ernstig is en dat minder zware casussen in verhouding minder dan voorheen voorkomen in hun caseload. Zij verklaren dit met het feit, dat er al veel hulpverlening is ingezet voordat een casus bij hen terecht komt met het doel om een jeugdbeschermingsmaatregel te voorkomen, maar vaak met geen of onvoldoende resultaat. Wanneer andere hulpverleners er niet uit zijn gekomen, wordt de casus doorgezet naar jeugdbescherming. Volgens jeugdbeschermers zijn de casussen ondertussen geëscaleerd. Ze voelen zich hierdoor soms 'het afvoerputje van de keten'. Door de gemiddeld zwaardere caseload hebben jeugdbeschermers gemiddeld meer tijd nodig per casus.

Deze extra tijd zou niet nodig zijn geweest indien de problematiek niet al heel ver is geëscaleerd in de periode dat de vrijwillige hulpverlening betrokken is geweest. Het dilemma hier is echter dat een jeugdbeschermingsmaatregel een vergaande maatregel is, wat men pas wil inzetten als het echt niet anders kan. In dat geval zou het logisch zijn dat alle OTS casussen geëscaleerd en complex zijn. Vanuit ketenperspectief, maar ook vanuit het belang van de cliënt, kun je echter ook de vraag stellen of het te ver laten escaleren wel gewenst is. Indien de hulpverlening in het vrijwillige kader op orde is en de juiste afwegingen maakt, kan onnodige escalatie worden voorkomen, zodat jeugdbeschermers niet vanuit een onmogelijke startpositie moeten gaan werken. Wanneer de vrijwillige hulp zo effectief mogelijk wordt ingericht om escalatie te voorkomen, betekent dit alsnog per definitie dat de meest complexe casussen overblijven voor de jeugdbeschermers, maar waarbij de casussen niet te ver geëscaleerd zijn.

4.2.3 Extra tijd voor de jeugdbeschermer door inefficiënties in de keten

Door de hoge werkdruk staat leren en reflectie bij de GI's onder druk

De werkdruk is momenteel erg hoog onder jeugdbeschermers. De aandacht van jeugdbeschermers focust zich daardoor op het werken met cliënten en daarbij op de meest urgente casussen. Dat gaat dikwijls ten koste van gezamenlijk leren en reflectie, bijvoorbeeld in de vorm van intervisie of supervisie. Deze reflectie is essentieel in een omgeving waarin gewerkt wordt met jeugdigen en hun ouders waarin zware problematiek aan de orde is. De in dit onderzoek beschreven werkdruk, is voor jeugdbeschermers een dagelijkse werkelijkheid, waardoor jeugdbeschermers vooral bezig zijn met snel reageren en nauwelijks de tijd hebben om te kunnen vertragen en echt goed te analyseren.

Doordat ketenpartijen langs elkaar werken en/of doordat partijen werk dubbel doen

Het gaat dan om inefficiënties in de keten. Voorbeelden zijn dat een lokaal team het gezin loslaat zodra er een OTS is uitgesproken waardoor er 'een gat in de hulpverlening' ontstaat, of dat er steeds opnieuw formulieren moeten worden ingevuld en onderzoeken moeten worden gedaan. Op dit vlak valt nog een wereld te winnen binnen de jeugdbeschermingsketen.

Doordat er een groot verloop is bij de gecertificeerde instellingen

Er is momenteel sprake van een enorm verloop van jeugdbeschermers bij de GI's. Als gevolg hiervan zijn er relatief veel overdrachtsmomenten tussen jeugdbeschermers, wat extra tijd vraagt. Ook gaan wisselingen in de jeugdbeschermer ten koste van (een deel van) het werk dat is verricht en raken ouders teleurgesteld en gedemotiveerd. Dit kan ten koste gaan van de effectiviteit van de jeugdbeschermingsmaatregel. Deze extra tijd zou niet nodig zijn als er geen sprake zou zijn van een groot verloop.

Door het verloop en personeelsgebrek bij de GI's en als gevolg daarvan de druk qua caseload én de extra tijd die gezinnen momenteel vragen, hebben jeugdbeschermers te weinig tijd om hun werk goed te doen. Daardoor lopen zij geregeld achter de feiten aan en zijn ze vaak 'brandjes aan het blussen' of klachten aan het afhandelen. Indien de caseload in balans zou zijn, zouden jeugdbeschermers meer kunnen anticiperen en minder hoeven te reageren op problemen die ontstaan, dan zou deze extra tijd niet nodig zijn.

Inefficiënties bij de gecertificeerde instellingen zelf resulteren in extra in te zetten tijd door de jeugdbeschermer

Uit de focusgroepen en werksessies blijkt wel dat er verschillen bestaan in de werkwijzen tussen GI's. Er waren voorbeelden van 'knelpunten' bij de ene GI waar een andere GI een oplossing voor leek te hebben, of een manier van werken waardoor de impact op de benodigde tijd van de jeugdbeschermer beperkter was. Een voorbeeld hiervan is dat er bij sommige GI's meer interne ondersteuning wordt geboden, bijvoorbeeld juridische expertise, of bij het vinden van passende hulp. Ook zijn er verschillen tussen GI's in de manier waarop nieuwe casussen worden opgevangen.

4.3 Er zijn factoren structureel van aard en vragen structureel meer tijd van de jeugdbeschermer

Naast de factoren die voortvloeien uit knelpunten en inefficiënties in het huidige systeem, zijn er ook factoren die daar los van lijken te staan. Zo kan een deel van de in dit onderzoek geïdentificeerde factoren worden gezien als een 'gegeven' waar jeugdbeschermers waarschijnlijk voorlopig mee zullen moeten dealen. Met de extra benodigde tijd die met deze factoren en de achterliggende trends gepaard gaat, zal dan ook blijvend rekening gehouden moeten worden en daarmee onderdeel moeten worden van een norm voor de benodigde tijd van een jeugdbeschermer. Zoals ook benoemd in paragraaf 4.2 geldt dit voor de situatie nu en voor de korte termijn, totdat een beter antwoord voor de invulling van het stelsel waar de jeugdbescherming onderdeel van is, is gevonden.

Het gaat om de volgende factoren:

- a. **Maatschappelijke ontwikkelingen**, zoals complexe scheidingsproblematiek en toegenomen mondigheid van ouders. Het ligt niet in de lijn der verwachtingen dat deze ontwikkelingen omgebogen zullen worden. Je kunt hier echter ook de vraag stellen of het aan jeugdbeschermers moet zijn om zeer hardnekkige en complexe scheidingsproblematiek aan te pakken. Goede samenwerking en afstemming tussen verschillende betrokken organisaties is hierbij van belang en een gedeelde verantwoordelijkheid hierin.
- b. **De visie op de jeugdbescherming is doorontwikkeld en de maatschappelijke opgave is breder geworden.** Steeds meer is de nadruk komen te liggen op het zoveel mogelijk voorkomen dat kinderen uit huis geplaatst worden. Dit kan worden gezien als een bredere maatschappelijke opgave voor de jeugdbescherming die het werk van jeugdbeschermers complexer en omvangrijker heeft gemaakt in vergelijking tot de situatie vroeger waarin sneller werd overgegaan tot een uithuisplaatsing. Een ander onderdeel van deze ontwikkeling is dat het betrekken van ouders en het netwerk belangrijk is voor de effectiviteit van de jeugdbescherming, dat wil zeggen: het resultaat voor het kind. Deze visie is niet nieuw, maar is doorontwikkeld en wordt nadrukkelijke nagestreefd door de GI's. Iedereen lijkt achter deze twee visiepunten te staan, maar het is soms niet de makkelijkste en kortste weg.
- c. **De toegenomen juridisering** kunnen we ook zien als een maatschappelijke ontwikkeling die we waarschijnlijk als een gegeven moeten beschouwen. Mogelijk dat jeugdbeschermers juridisch nog beter kunnen worden toegerust of ondersteund, waardoor de extra tijd die hiermee gepaard gaat minder impact heeft op de benodigde

tijd van de jeugdbeschermer. Een vraag die hierbij relevant is, is in hoeverre het voor jeugdbeschermers nog veilig is om het werk goed te kunnen doen. Er is de afgelopen jaren terecht veel aandacht geweest voor de positie van ouders. Tegelijkertijd staat de veiligheid van jeugdbeschermers soms onder druk. Jeugdbeschermers moeten zeer doortastend en voorzichtig te werk gaan, omdat een verkeerde inschatting en kleine fout direct kan worden aangegrepen door de ouders om hen er persoonlijk op aan te spreken, of op aan te vallen. Het is goed dat er waarborgen zijn en dat ouders ergens kunnen zich melden als ze het oneens zijn met een beslissing of gang van zaken. Andersom, kunnen ouders heel ver gaan zonder dat ze daarop aangesproken kunnen worden en wat jeugdbeschermers een onveilig gevoel geeft. Zijn de juiste (juridische) checks en balances nog wel in lijn (beide kanten op) met de huidige complexe omgeving rond jeugdbescherming?

4.4 Geen een-op-een doorvertaling van benodigde tijd naar maximale caseload voor jeugdbeschermers

De inzichten met betrekking tot benodigde tijd voor jeugdbeschermers uit het vorige hoofdstuk kunnen niet zonder meer een-op-een worden doorvertaald naar een gewenste of maximale caseload voor individuele jeugdbeschermers in het kader van werktoebedeling. Uit de sessies met de jeugdbeschermers, die van verschillende GI's afkomstig zijn, blijkt dat de benodigde tijd ook sterk kan verschillen en afhankelijk is van de situatie. Waar wij zijn uitgegaan van gemiddelden en bandbreedtes, zal in de praktijk goed moeten worden gekeken naar de specifieke situatie van de GI én van de jeugdbeschermer. Punten waar rekening mee gehouden moet worden, zijn:

- a. **De complexiteit van een casus.** Een aanzienlijk deel van de casussen van jeugdbeschermers betreffen kinderen en gezinnen waar complexe scheidingsproblematiek een rol speelt. Ook kunnen gezinnen met multiproblematiek zeer complex zijn om op te pakken. Indien een jeugdbeschermer alleen maar casussen met een hoge complexiteit heeft, zal de jeugdbeschermer snel te weinig tijd hebben om zijn of haar werk goed te kunnen doen, ook bij toepassing van een nieuwe norm. Indien de complexiteit meevalt, kan een jeugdbeschermer wellicht meer casussen oppakken⁶. Het is van belang dat GI's een goede inschatting maken van de mate van complexiteit van de casussen die bij de GI binnenkomen en de variatie hierin. De mate van complexiteit hangt daarbij ook af van wat er voorafgaand aan de maatregel aan hulpverlening is geweest, wat mede afhankelijk is van hoe de jeugdbeschermingsketen regionaal is georganiseerd, bijvoorbeeld in relatie tot het vrijwillige kader en de lokale (wijk)teams van de gemeente. Idealiter maakt de GI per casus bij aanmelding een inschatting van de complexiteit (voor zover mogelijk, sommige GI's werken met een instroomteam) en houdt hiermee rekening bij de casustoebedeling. GI's die werken met een instroomteam hebben een eerste indruk kunnen krijgen van de mate van complexiteit binnen een gezin, wat meegenomen kan worden in de afweging aan welke jeugdbeschermer de casus wordt overgedragen. Randvoorwaarde om dit te kunnen laten functioneren is wel dat er voldoende capaciteit beschikbaar is.
- b. In het verlengde van het vorige punt moet bij het toebedelen van casussen ook goed worden gekeken naar de **individuele situatie van de jeugdbeschermer** en de afwegingen die de GI maakt in de wenselijkheid van specialisatie. Heeft de betreffende jeugdbeschermer momenteel al een bovengemiddeld zware caseload of niet? En wat is het ervaringsniveau van de jeugdbeschermer? Wat zijn de ontwikkelwensen van de jeugdbeschermer? Het komt nu al dan niet noodgedwongen voor dat jeugdbeschermers in het eerste jaar dat zij van school komen al een heel complexe casemix hebben. In de huidige situatie lijkt er nauwelijks ruimte te zijn om dit soort verstandige afwegingen te kunnen maken, omdat het aanbod van casussen groter is dan de beschikbare capaciteit. Bovendien bestaan er verschillen tussen GI's in de mate waarin zij ondersteuning, werkbegeleiding en intervisie aanbieden.
- c. De vertaling van benodigde tijd naar caseload is ook **afhankelijk van de werkwijze van de GI en hoe de GI een case definieert**. Wordt er geteld met kinderen, of met gezinnen (in het vorige hoofdstuk geven we hier wel

⁶ Volgens jeugdbeschermers is het echter ook een trend dat de jeugdbeschermingszaken gemiddeld genomen steeds complexer worden, maar ook dat er steeds minder 'minder complexe casussen' in de mix zitten. Dit komt volgens hen enerzijds doordat er minder snel (bij lichtere problematiek) een OTS wordt uitgesproken en er vanuit het vrijwillige kader wordt gewerkt. Anderzijds merken jeugdbeschermers dat er soms veel te lang wordt 'aangerommeld' in het vrijwillige kader, waarna de problematiek alleen maar verder is geëscaleerd voordat er sprake is van een OTS.

inzicht in wat dit betekent voor de benodigde tijd)? Daarnaast moet rekening worden gehouden met of er 'taken van de jeugdbeschermer' elders in de organisatie zijn belegd, zoals een instroomteam dat alle nieuwe casussen in eerste instantie oppakt, of ondersteuning bij het zoeken naar passende hulp.

4.5 Wat te doen met de inzichten uit dit onderzoek (aanbevelingen)

Gezien de huidige werkdruk bij jeugdbeschermers, is het van belang dat er snel verlichting komt voor de jeugdbeschermers voor wat betreft hun caseload. Dit onderzoek geeft inzicht in de factoren die (al dan niet in samenhang) eraan bijdragen dat jeugdbeschermers momenteel meer tijd nodig hebben om hun werk goed te kunnen doen, dan pakweg een jaar of acht geleden (zie hoofdstuk 2). Dit onderzoek geeft inzicht in de benodigde tijd bij een (nieuwe) OTS met een trajectduur van een jaar (zie hoofdstuk 3). Dit kan referentie bieden voor andere typen jeugdbeschermingstrajecten. In dit hoofdstuk hebben we een nadere duiding gegeven op de factoren die van invloed zijn op de benodigde tijd en de vertaling daarvan naar de benodigde tijd zelf. We hebben verschillende keren benadrukt dat een norm op basis van de huidige situatie in de jeugdbeschermingsketen niet realistisch is, omdat er nog veel knelpunten en inefficiënties zijn.

Wij doen op basis van dit onderzoek daarom de volgende aanbevelingen:

- a. Ga uit van de huidige situatie bij het vaststellen van de benodigde tijd voor jeugdbeschermers en pas de maximale caseload (en de benodigde financiering) hierop aan. Dit is een gedeelde verantwoordelijkheid, voor de gecertificeerde instellingen als uitvoerders, de gemeenten als financiers en het Rijk als stelselverantwoordelijke;
- b. Werk in de tussentijd ook aan het oplossen van de achterliggende knelpunten en inefficiënties die er momenteel liggen. Deze zijn momenteel sterk van invloed op de benodigde tijd. Het gaat om knelpunten in de hele keten die van invloed zijn op het werk van de jeugdbeschermer. Alle partijen, waaronder de GI's zelf, hebben een verantwoordelijkheid in het aanpakken van deze knelpunten. Waar knelpunten zijn weggewerkt, kan de benodigde tijd voor jeugdbeschermers worden herijkt;
- c. Gegeven een aantal maatschappelijke trends die van invloed zijn op de benodigde tijd van jeugdbeschermers, is het zinvol om goed te blijven kijken naar hoe jeugdbeschermers worden toegerust en ondersteund vanuit de interne organisatie om hun werk goed te kunnen doen. In dit onderzoek kwam naar voren dat deze ondersteuning bij sommige GI's ook onder druk staat. Aandachtspunten hierbij zijn de complexe scheidingsproblematiek in combinatie met de toegenomen mondigheid van ouders en de toegenomen juridisering;
- d. Pas niet alleen de maximale caseload aan, maar onderzoek ook wat de impact van deze aanpassing is op de kwaliteit van het werk en wat dit betekent voor de werkdruk van jeugdbeschermers. Er lopen momenteel al pilots/proeftuinen waarin onder andere met een kleinere caseload wordt gewerkt en waarmee ervaringen worden opgedaan. Herijk indien nodig de benodigde tijd en maximale caseload op basis van deze ervaringen;
- e. Partijen betrokken bij de jeugdbeschermingsketen moeten blijvend met elkaar in gesprek over de reikwijdte van taken en verantwoordelijkheden van de jeugdbeschermer in relatie tot alle andere ketenpartners, met een nadruk op de lokale (wijk)teams van de gemeenten. Doe dit vanuit een gezamenlijke visie en houd bij het ontwikkelen van deze visie rekening met een verlichting van de verantwoordelijkheid en dat het takenpakket van de ene partij, een verzwarende bij een andere ketenpartij kan betekenen. Belangrijk is dat de gemeente proactief deelneemt als opdrachtgever en als partner. Sluit wat betreft deze aanbeveling aan bij bestaande ontwikkelingen, zoals de transitie sociaal domein en als uitvloeisel daarvan bij het toekomstscenario voor de jeugdbeschermingsketen. Herijk indien nodig de benodigde tijd en caseload voor jeugdbeschermers.

A. Nadere verantwoording

A.1 Betrokken experts

Op verschillende momenten in het onderzoek is een groep experts betrokken, om relevante input te geven en om als klankbord te fungeren voor de onderzoekers. De formulering van de resultaten en conclusies uit dit onderzoek zijn vanzelfsprekend de verantwoordelijkheid van ons als onafhankelijke onderzoekers en niet van deze experts. Het gaat om de volgende experts:

- a. Tom van Yperen (Expert jeugdstelsel, NJI);
- b. Sander van Arum (Expert en opleider bij Stichting Civil Care);
- c. Tina Bakker (Gezinscoach, orthopedagoog, adviseur bij LOC Waardevolle zorg);
- d. Yvette Nass (Jeugdbondsman van de gemeente Den Haag en Leidschendam-Voorburg).

A.2 Betrokken jeugdbeschermers

In totaal hebben 31 jeugdbeschermers via verschillende sessies input gegeven voor dit onderzoek. In totaal hebben 21 jeugdbeschermers een beknopte vragenlijst ingevuld, die gaat over het aandeel casussen met complexe scheidingsproblematiek in hun caseload, het jaarlijkse aantal zittingen en klachten waarmee zij te maken hebben.

Uiteindelijk is er bij dit onderzoek betrokkenheid geweest vanuit twaalf verschillende gecertificeerde instellingen.